

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Lättvindighet eller höga krav?

– En studie om LVU-kampanjen på Flashback ur ett
diskursteoretiskt perspektiv

Sam Alvehus

Masteruppsats (SOAM21)

VT24

Handledare: Björn Johnson

Abstract

Author: Sam Alvehus

Title: Carelessness or High Demands? - A study of the LVU Campaign on Flashback Forum from a Discourse Theoretical Perspective

Supervisor: Björn Johnson

Assessor: Håkan Johansson

This study examined discussions of the "LVU Campaign" on the Swedish forum "Flashback". LVU, the Swedish Care of Young Persons (Special Provisions) Act (SFS 1990:52), allows the social services to take children into care without parental consent, if it is in the best interest of the child. Discourse analysis, using Discourse Theory, was conducted on three forum threads. Two discourses emerged: the "carelessness discourse," marked by distrust towards social services and the legal system, and the "high demands discourse", characterized by the notion that the criteria for taking children into care are set too high. This discourse appears more fragmented and encompasses elements of both trust and distrust. The most prevalent subject positions were to identify as a social worker but not as a social services practitioner, or to identify as someone with knowledge. The main antagonism between the discourses were whether the social services act in good or ill will. The hegemonic interventions from the second discourse was to blame the shortcomings of social services on the courts or lack of resources. There was no clear antagonism in claims that Muslim children are taken into care more frequently or that social services are unfair to men.

Key words: LVU Campaign, Discourse Theory, distrust in social services, internet forums, child care order.

Förord

Jag vill först och främst uttrycka min tacksamhet till min handledare Björn Johnson som varit ett stort stöd vid skrivandet av uppsatsen. Dina råd och tips har varit värdefulla.

Jag skulle också vilja tacka alla vänner som stöttat mig, och särskilt rikta tack till Felicia, Karin, Petronella och Björn som funnits med under hela processen. Sist men inte minst vill jag även tacka min pappa Johan Alvehus för stöd, tips på litteratur och bollande av idéer.

Sam Alvehus

Malmö, 2024

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Syfte	7
1.2 Frågeställningar	8
2. Bakgrund	9
2.1 Socialtjänstens uppdrag med särskilt fokus på arbetet med barn och familjer	9
2.2 Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)	10
2.3 Barnkonventionen som svensk lagstiftning	11
2.4 Statistik kring omhändertaganden enligt SoL och LVU	11
2.5 LVU-kampanjens uppkomst och spridning	12
2.6 Problematisering av LVU-kampanjen som fenomen	13
3. Tidigare forskning	15
3.1 Sökord och avgränsningar	16
3.2 Tillit och misstro till socialtjänsten	16
3.3 Narrativ på nätet och medias roll i spridandet av narrativ	20
3.4 LVU-kampanjens narrativ	22
4. Teoretiska utgångspunkter	25
4.1 Diskursteori (Ernesto Laclau och Chantal Mouffe)	25
4.1.1 Grundläggande centrala begrepp	26
4.1.2 Kamp – hegemoni och antagonism	27
4.1.3 Aktören och identiteten i diskursen	28
4.2 Kritik som riktats mot teorin	29
4.3 Teorins användbarhet	30
5. Metod och metodologiska överväganden	31
5.1 Kunskapsansats och förståelse	31
5.2 Metodologiska överväganden och metodval	33
5.3 Internetforum som data	34
5.4 Urval	36

5.5 Bearbetning och analys	37
5.5.1 Inledande kodning och tematisering	38
5.5.2 Diskursanalys	38
5.5.3 Diskursteori som analysmetod	39
5.5.4 Omskrivning av citat i analysen	40
5.6 Forskningsetiska överväganden	41
5.7 Studiens tillförlitlighet	43
6. Resultat och analys	46
6.1 Vilka diskurser råder på forumet?	46
6.2 Tillgängliga subjektpositioner och utnyttjandet av dem	49
6.2.1 Att ha insyn eller erfarenhet	49
6.2.2 Kunskapsanspråk och faktaauktoriteter	52
6.3 Antagonism och hegemoniska interventioner på forumet	55
6.3.1 Svenska myndigheter – styrda av välvilja eller illvilja?	56
6.3.2 Olika gruppers premisser	61
6.4 Fenomenet på makronivå	64
7. Avslutande diskussion	67
7.1 Studiens begränsningar	69
7.2 Framtida forskning	70
Referenser	72

1. Inledning

Misstro mot socialtjänsten och statliga myndigheter är vanligt förekommande, både i Sverige och i andra länder (se exempelvis Nilsson och Landstedt, 2022; Daerga et al., 2012; Ayre, 2001; Juhasz och Skivenes, 2017). En del av denna misstro uttrycks genom spridandet av en mängd olika narrativ¹ kring socialtjänstens arbete, särskilt när det kommer till socialtjänstens arbete med barn och familjer (se Ayre, 2001; Briar-Lawson et al., 2011). Nyhetsartiklar i Storbritannien visar att narrativ som att socialarbetare kidnappar barn återfinns under senare delar av 1900-talet (se Ayre, 2001). I spridandet av dessa narrativ har media en central roll. Media har därför makt att både stötta och försvåra socialtjänstens arbete med att skydda barn (se Brunnberg, 2001; Ayre, 2001; Briar-Lawson et al., 2011). Misstron får konsekvenser för föräldrars beteende, det kan både påverka föräldraskapet och föräldrarnas benägenhet att söka hjälp från socialtjänsten när behov finns (se Handulle och Vassenden, 2021; Osman et al., 2016; Briar-Lawson et al., 2011).

Socialtjänsten har en viktig funktion i samhället. Socialtjänsten ska fungera som det yttre skyddsnätet för alla medborgare i det svenska samhället. Socialtjänsten har enligt 5 kap § 1 Socialtjänstlagen (SFS nr: 2001:453) en förpliktelse att skydda barn och unga som löper risk att utsättas för skada och ska arbeta för att säkerställa att barn och unga växer upp i säkra och trygga miljöer. Socialtjänsten har därmed både ett stort ansvar och skyldighet att utföra sitt uppdrag. I uppdraget ingår dessutom att i alla beslut som rör barn ta hänsyn till barnets bästa (1 kap § 2 SoL). När misstron mot socialtjänsten växer försvåras detta arbete eftersom föräldrar kan undvika att söka hjälp i rädsla för socialtjänsten (se Osman et al., 2016; Briar-Lawson et al., 2011).

Under början av 2021 börjar en kampanj riktad mot den svenska socialtjänsten spridas på sociala medier. Kampanjen sprider narrativ kring att socialtjänstens användande av LVU (Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga) (SFS nr: 1990:52) strider mot LVU-lagstiftningen och barnkonventionen samt missbrukas

¹I denna uppsats används begreppet narrativ som synonym till begreppet strategiskt narrativ. Strategiska narrativ är narrativ där berättaren vill ge en viss mening till det förflutna, nuet eller framtiden för att nå olika mål, ofta är detta politiska mål (Miskimmon, 2013, s. 5).

av tjänstemännen. Under början av 2022 får kampanjen stor spridning både nationellt och internationellt. Demonstrationer runt om i Sverige hålls och på sociala medier bildas grupper där personer samlas för att diskutera kampanjen. Vanliga narrativ som sprids är att socialtjänsten kidnappar barn, medvetet saboterar barnens relation till föräldrarna, att socialtjänsten säljer barn och medvetet riktar in sig på att specifikt omhänderta muslimska barn som en del av en assimileringstrategi (se Ranstorp och Ahlerup 2023). Denna kampanj riskerar att minska tilltron till socialtjänsten och på så sätt ytterligare försvåra socialtjänstens arbete med barn och familjer. Även om misstro mot socialtjänsten funnits tidigare är kampanjen som fenomen nytt då den fått stort genomslag och spridning både på sociala och traditionella medier.

Med hänsyn till att LVU-kampanjen som fenomen är förhållandevis nytt är det av stor vikt att studera hur denna kampanj verkar på olika typer av plattformar. Medias roll i spridningen har till viss del diskuterats och inlägg i Facebook-grupper samt trådar på appen X har använts som grund i studier (se exempelvis Ranstorp och Ahlerup 2023). En rad studentuppsatser har också skrivits om kampanjen (se exempelvis Svensson och Ekeberg, 2023; Jansson, 2024; Poljutov och Ugglå, 2023). Något som däremot inte har studerats är kampanjens förekomst och innehåll på internetforum som Flashback. Stora delar av kampanjen har bedrivits internationellt och på andra språk än svenska. Att studera den svenska delen av kampanjen är viktigt för att förstå hur den influerar synen och inställningen till socialtjänsten i Sverige. Olika nyhetsmedier rapporterar även kring kampanjen på olika sätt. I etablerade svenska nyhetsmedier lyfts det främst fram att kampanjen är en desinformationskampanj medan internationella medier i större grad sprider kampanjens narrativ (se Ranstorp och Ahlerup, 2023). Detta får troligtvis också en inverkan på hur kampanjen diskuteras på olika forum då användare tar del av olika typer av nyheter och rapporter.²

Att studera ett fenomen med grund i internetforum kan leda till vissa metodologiska svårigheter och etiska överväganden. I korthet kan det konstateras

² Se vidare diskussion kring detta i kapitel 2 "Bakgrund" i avsnitt 2.6 "Problematisering av LVU-kampanjen som fenomen".

att det på internetforum är svårt att verifiera autenticiteten i utsagorna då inläggen skrivs av anonyma alias. Det är helt enkelt svårt att veta vem som säger vad. Det finns inte heller möjlighet att inhämta samtycken från de som skrivit inläggen vilket kan vara problematiskt ur ett etiskt perspektiv. Dessa frågor kommer diskuteras mer utförligt i kapitel 5 om metod och metodologiska överväganden.

Ett sätt att studera LVU-kampanjen på internetforum är att använda sig av diskursanalys. Genom att studera vilka diskurser som präglar diskussionerna på forumet kan man få insikt i vilka antaganden som ligger bakom diskussionerna och hur kampanjen kan förstås online. En diskurs är kort sagt ett särskilt sätt att prata om och förstå världen på som genomsyrar både samhället och individerna i det (se Höglund och Lindell, 2020, s. 352). Att använda ett diskursanalytiskt ramverk kan dessutom bidra till förståelsen av hur individer positionerar sig i diskussionen, hur olika diskurser står i konflikt med varandra samt kritiskt granska hur diskurserna inverkar på vilken typ av diskussion som äger rum. Laclau och Mouffes (2001) diskursteori ligger till grund för denna uppsats och denna inriktning innebär ett särskilt fokus på hur identiteter och maktförhållanden formas genom att olika sociala grupper skapar och förhandlar mening genom språket.

Med hänsyn till att kampanjen kan ha en inverkan på socialtjänstens arbete är det relevant att inom ramen för studier inom ämnet socialt arbete studera kampanjen på olika typer av plattformar, inklusive forum på nätet. Detta kan bidra med kunskap kring hur kampanjen diskuteras och vilka typer av diskurser som förekommer inom ramen för kampanjen.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att studera hur de argument och synsätt som förekommer inom ramen för LVU-kampanjen diskuteras och konstrueras på internetforum utifrån ett diskursteoretiskt ramverk med grund i begrepp som subjektsposition, antagonism och hegemonisk intervention.

1.2 Frågeställningar

- Vilka diskurser går att identifiera i trådarna?
- Vilka subjektspositioner antar användarna och vad får det för konsekvenser för deras legitimitet i diskussionen?
- Hur kan man förstå forumdiskussionen om LVU-kampanjen utifrån begreppen antagonism och hegemonisk intervention?

Begrepp som subjektsposition, antagonism och hegemonisk intervention är centrala och förklaras vidare i kapitel 4 om teoretiska utgångspunkter men en kort sammanfattning följer för att öka förståelsen av uppsatsens frågeställningar. Subjektspositionen är den position individen intar i diskussionen. Antagonism är ett förhållande som råder när diskurser är i konflikt med varandra. Hegemonisk intervention är en intervention som sker för att bryta antagonismen (Laclau och Mouffe, 2001, s. 7; 13; 122-125).

2. Bakgrund

I detta avsnitt kommer centrala begrepp att presenteras och förklaras för att öka förståelsen av resterande del av uppsatsen och tydliggöra vad begreppen innebär inom ramen för denna studie. Även relevant statistik kring ämnet presenteras. De aspekter som kommer tas upp är: socialtjänstens uppdrag avseende barn och unga, Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), barnkonventionen, statistik kring omhändertaganden enligt SoL och LVU samt en genomgång av LVU-kampanjens uppkomst och spridning. Slutligen problematiseras uppsatsens antagande om att LVU-kampanjen kan studeras som ett enskilt fenomen.

2.1 Socialtjänstens uppdrag med särskilt fokus på arbetet med barn och familjer

Socialtjänstens verksamhet och uppdrag regleras i Socialtjänstlagen. Enligt 1 kap § 1 SoL ska socialtjänsten främja aktivt deltagande i samhällslivet, jämlikhet i levnadsvillkor och bidra till ekonomisk och social trygghet. Dessutom ska socialtjänstens verksamhet grundas i respekt för individens integritet och självbestämmanderätt. I 5 kap § 1 SoL förtydligas det att socialtjänsten har ett särskilt ansvar för barn och unga och deras levnadsvillkor. Enligt 1 kap § 2 SoL ska barnets bästa särskilt beaktas vid åtgärder som rör barn och unga under 18 år. Detta är de principer som i grunden styr socialtjänstens arbete med familjer, barn och unga. Principerna återspeglas i andra delar av lagstiftningen, exempelvis lyfts vikten av att inhämta barnets egna åsikter fram i 11 kap § 10 SoL. Dessutom visar 11 kap § 1 SoL att socialtjänsten har en skyldighet att utreda information som kan leda till åtgärder hos familjen vilket speglar ambitionen att socialtjänsten ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och social trygghet. Att socialtjänsten ska värna om integritet och självbestämmanderätt återspeglas i bland annat 11 kap § 2 SoL som beskriver att socialtjänstens utredningar inte ska göras mer omfattande än nödvändigt.

Leviner (2014) beskriver att en fundamental fråga för alla rättssystem är att hitta en balans mellan barnets rätt till privat- och familjeliv och barnets rätt till skydd. Systemen tenderar att antingen fokusera på barnskydd eller stöd till familjer. Det svenska systemets uppbyggnad har ett större fokus på stöd till familjer (Ibid).

Leviner (2014) menar vidare att det finns svårigheter med det svenska rättssystemets uppbyggnad kring barnskydd eftersom det bygger på en dualitet där man både har ambitionen att bevara föräldrarnas rättigheter samtidigt som man har ambitionen att skydda barn från skadliga och riskfyllda miljöer. Detta leder till en oklarhet i tillämpningen där det finns svårigheter att göra bedömningen kring vad principerna, det vill säga att bevara föräldrarnas rättigheter och skydda barn, konkret betyder och vilken som ska väga tyngst. Det finns också oklarheter i lagstiftningen kring vad som anses vara en risk och inte samt hur stor risken för att barnet far illa får bli innan man ingriper. Systemet riskerar även att vara konfliktskapande eftersom föräldrar förväntas samarbeta med socialtjänsten trots att deras barn är omhändertaget. Föräldrarna kan även överklaga flertalet gånger vilket ytterligare leder till konflikter (Ibid.).

2.2 Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Den lagstiftning som varit mest vanligt förekommande i diskussioner om LVU-kampanjen är Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga. För att förstå kampanjen behöver det också finnas en förståelse för vad detta är för lagstiftning och vad den innebär. LVU är en tvångslagstiftning som gör det möjligt att med tvång flytta ett barn från sina föräldrar. 1 § LVU anger att insatser från socialtjänsten i första hand ska bygga på samtycke och samförstånd med vårdnadshavare och barn. Om vård är nödvändig men inte kan ges med samtycke kan dock LVU gå in som en tvångslagstiftning. Det finns två grunder för omhändertagande enligt LVU. 2 § LVU beskriver att vård ska ges om det finns en påtaglig risk att den unges utveckling eller hälsa skadas på grund av psykisk eller fysisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, andra brister i hemmet inklusive omsorgsbrister. 3 § LVU handlar om att den unge själv utsätter sin utveckling eller hälsa för påtaglig risk att skadas genom exempelvis kriminalitet, missbruk av alkohol eller droger eller ett annat beteende som är socialt nedbrytande. Vården ska upphöra så fort den inte längre behövs, när de brister som lett till ett omhändertagande enligt § 2 LVU har åtgärdats eller när barnet fyller 18 respektive 21 beroende på vilken paragraf som föranlett omhändertagandet (21 § LVU). Grunden i socialtjänstens arbete med barn och familjer är följdaktligen att insatser ska bygga på frivillighet, när detta inte är möjligt har socialtjänsten dock

möjlighet att använda LVU. Beslut om omhändertagande enligt LVU fattas av förvaltningsrätten efter en ansökan från socialnämnden (4 § LVU).

2.3 Barnkonventionen som svensk lagstiftning

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) blev den 1 januari 2020 svensk lag (Unicef, 2020). Barnkonventionen är ett rättsligt bindande avtal med 54 artiklar om barns rättigheter (Unicef, 2014a). När barnkonventionen blev svensk lag förstärktes och förtydligades principen om barnets bästa eftersom barnkonventionen förtydligar att barnets bästa ska komma i första hand (Unicef, 2020). Principen om barnets bästa finns i artikel 3 i barnkonventionen (Unicef, 2014b). När barnkonventionen blev svensk lag fick den även samma ställning som nationell lagstiftning (Unicef, 2020). Departementsserien 2019:23 anger att för att beslutsfattare ska kunna tillämpa konventionen behöver de ha ett barnperspektiv och ett rättighetsperspektiv när ett beslut ska fattas (Ds 2019:23, s. 66). Hänsyn behöver också tas till om bestämmelsen i barnkonventionen är direkt tillämplig i den specifika situationen, detta gäller särskilt när barnkonventionen står i konflikt med inhemsk svensk lagstiftning vilket främst sker när svensk lagstiftning ger barnet sämre skydd än barnkonventionen (Ibid. s. 69). Att tillämpa barnkonventionen i det svenska rättssystemet är därmed en komplex och utmanande uppgift för både socialnämnden, dess tjänstemän och domstolarna.

2.4 Statistik kring omhändertaganden enligt SoL och LVU

Den mest aktuella statistiken som är publicerad om omhändertaganden enligt SoL och LVU är från 2022. Under 2022 hade cirka 26 500 barn någon heldygnsinsats i Sverige. Något fler pojkar (54%) än flickor (46%) hade en sådan insats under året. Ungefär hälften var under 15 år medan resten var 16-20 år. Det fanns en liten ökning av antalet insatser från 2021. Den vanligaste typen av heldygnsinsats var en frivillig insats enligt 4 kap § 1 SoL, cirka 68% var frivilliga insatser. Resterande var placeringar enligt 2 § LVU, 3 § LVU eller ett omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU. Den vanligaste placeringsformen var familjehem³ vilket motsvarade 71% av alla placeringar. Den näst vanligaste

³ Ett familjehem är ett enskilt hem som tar emot barn för stadigvarande vård på uppdrag av socialnämnden. Verksamheten bedrivs inte yrkesmässigt (SKR, 2023a)

formen var placeringar på HVB-hem⁴ (Socialstyrelsen, 2023). Det finns ingen publicerad statistik avseende vilka anledningar som är vanligast att barn och unga fått heldygnssinsatser för. Det finns inte heller publicerad statistik kring hur många barn med utländsk respektive svensk bakgrund som omhändertas. Sveriges Radio publicerade i december 2021 en artikel där de menar att dubbelt så många barn med utländsk bakgrund tvångsomhändertas, räknat i andel (se Irandoust och Axelsson, 2021). Det är inte möjligt att ta del av denna statistik då handlingen är gallrad av SCB och artikelförfattarna uppger att de inte har möjlighet att ge ut statistiken.

2.5 LVU-kampanjens uppkomst och spridning

Då LVU-kampanjen som fenomen utgör en essentiell del av uppsatsen är det på sin plats med en genomgång av kampanjens uppkomst och utveckling. Ranstorp och Ahlerup (2023) har gjort en studie kring kampanjen och dess spridning och narrativ genom att studera inlägg på sociala medier. En genomgång av de narrativ som förekommer inom kampanjen tas upp i kapitel 3 om tidigare forskning. LVU-kampanjen i Sverige kan spåras tillbaka 2021 men fick stort genomslag under 2022 (Ranstorp och Ahlerup, 2023). Däremot finns det även exempel på liknande påståenden som de som förs inom ramen för LVU-kampanjen som spridits redan 2010. Misstron mot socialtjänsten har dock funnits sedan tidigare (se exempelvis Ranstorp och Ahlerup, 2023; Ayre, 2001).

Proteströrelsen anses ha börjat under sommaren 2021, där flera protester mot socialtjänsten ägde rum. Föräldrar vars barn hade omhändertagits uttryckte sitt missnöje med socialtjänstens arbete och utredningar. Samtidigt spreds kampanjen till sociala medier, där videoklipp från påstådda omhändertaganden delades. I Facebook-grupper spreds också berättelser om LVU-omhändertaganden och olika granskningar från medier samt information om demonstrationer (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 42-43). Även ett fåtal politiska partier och politiker börjar engagera sig i kampanjen och delta vid demonstrationerna (Ibid. s. 45-47).

⁴ HVB-hem är en förkortning för Hem för vård eller boende. Ett HVB-hem är en typ av institution som drivs yrkesmässigt inom socialtjänsten och tar emot enskilda för behandling eller vård. Även privata aktörer kan bedriva HVB-hem (SKR, 2023b).

I början av 2022 blir kampanjen viral och sprids internationellt, både på sociala medier och utländska nyhetsmedier (exempelvis Al Jazeera och al-Arabiya) (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 49-50). I samband med detta börjar även svenska medier rapportera om kampanjen och snart även offentliga myndigheter såsom Myndigheten för psykologiskt försvar och Utrikesdepartementet. Dessa kommer med uttalanden för att bemöta kampanjen som beskrivs som en informationspåverkanskampanj eller desinformationskampanj av dessa myndigheter (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 53-55). Även olika muslimska aktörer i civilsamhället i Sverige går ut med avståndstaganden från kampanjen (Ibid. s. 58-60). Under 2022 dämpas kampanjen stundvis ner och konflikten mellan Ryssland och Ukraina, Sveriges medlemskap i NATO och koranbränningar får större utrymme i samhällsdebatten (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 72).

Under senare delen av 2022 väcks dock LVU-kampanjen på nytt och fortsätter (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 72). Ett startskott på den internationella delen av kampanjen kan ses vara ett specifikt fall som fått spridning (Ibid. s. 87). Särskilt under hösten 2022 får kampanjen stor spridning i internationella medier igen efter att nya fall har fått spridning, även engagemanget på sociala medier ökar (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 133). Bland annat handlar det om ett påstående om att ett homosexuellt par adopterat en muslimsk flicka, även andra resonemang kring adoption sprids där man menar att de flesta barn som adopteras är barn med invandrarbakgrund (Ibid. s. 134-135). Även om kampanjens spridning minskade i samband med Rysslands invasion av Ukraina har specifika fall under hösten 2022 väckt kampanjens engagemang till liv igen, även påskupploppen och frågan om koranbränningar har kopplats till kampanjen (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 136).

2.6 Problematisering av LVU-kampanjen som fenomen

En viktig aspekt att påtala är att misstro mot socialtjänsten inte är något nytt. Ayre (2001) visar att påståenden kopplade till att socialtjänsten kidnappar barn förekommer i media i England redan under 1980-talet. Ranstorp och Ahlerup (2023) beskriver också att liknande narrativ förekommit i Sverige 2010, och med stor sannolikhet även tidigare. Att narrativen fått så pass stor spridning som i

LVU-kampanjen har dock inte skett på samma sätt tidigare i Sverige även om en liknande kampanj förekommit i Norge och internationellt sedan 2010 (se Stang, 2018). Det som tillkommit den nuvarande kampanjen i Sverige, som benämns som LVU-kampanjen är de narrativ som berör att den svenska staten och socialtjänsten specifikt riktar in sig på muslimer och personer som invandrat till Sverige. Detta är något som särskiljer kampanjen från en mer generell misstro mot socialtjänsten i stort. Denna aspekt av kampanjen är därför också intressant att studera som ett enskilt fenomen, utanför den mer generella misstron som finns.

En annan aspekt som är viktig att ta upp är huruvida det går att hävda att kampanjen har en utländsk och svensk del. En aspekt som talar för detta är att vissa delar av kampanjer bedrivs på andra språk än svenska, till exempel arabiska och engelska. Även nyhetsmedier från andra länder rapporterar om kampanjen, och denna rapportering skiljer sig från den rapportering som är mest förekommande i svenska medier (se Ranstorp och Ahlerup, 2023). Trots detta är det relevant att ställa frågan om detta går att se som två separata fenomen eller om det ska betraktas som samma fenomen. Det finns argument som både talar för och emot detta. Ett argument som talar för att se det som två separata fenomen är just den skilda rapporteringen av narrativ som förekommer i internationella medier och i svenska medier. Det kan tänkas att personer i Sverige främst tar del av de svenskrapporterade nyheterna. Ett argument som talar emot är att det finns en icke-försumbar andel i Sverige som tar del av internationella medier och därför även tar del av dessa narrativ. Avvägningen har gjorts i detta fall att studera kampanjen med utgångspunkten att den har en svensk del. En anledning är att det forum som trådarna skapats i ett svenskt forum som funnits länge där majoriteten av diskussionerna sker på svenska. De hänvisningar som finns i trådarna är till svenska medier och det är därför tänkbart att det är denna rapportering som ligger till grund för diskussionerna.

3. Tidigare forskning

Detta avsnitt berör det aktuella kunskapsläget om studiens ämne. Avsnittet är uppdelat i fyra delar. Den pågående LVU-kampanjen är ett relativt nytt fenomen. Med bakgrund i detta föreligger det därför utmaningar i att identifiera relevant forskning kring fenomenet. I detta avsnitt har försök gjorts att ringa in relevanta teman för förståelsen av vad som tidigare studerats som kan relateras till den aktuella forskningsfrågan. Det första temat handlar om tillit och misstro då dessa attityder finns med som en väsentlig del av vad kampanjen grundar sig i. Forskningen i detta avsnitt är blandad när det kommer till publiceringsår. Det finns även artiklar från både Sverige och andra länder, exempelvis USA, Norge och Danmark. De studier som använts inom detta tema drar till viss del olika slutsatser när det kommer till frågan om tillit och misstro, både i samhället generellt och till myndigheter. Detta i sig är inget udda då studierna är genomförda vid olika tidpunkter och inom olika kontexter. Däremot leder detta till svårigheter i att dra mer specifika slutsatser när det kommer till fenomenet i Sverige. Forskningen om tillit till just socialtjänstens arbete med barn och familjer är dock till stor del frånvarande även om viss forskning finns kring ämnet.

Det andra temat handlar om narrativ och medias roll i spridningen av narrativ. Detta tema tillkom eftersom de narrativ som sprids inom ramen för kampanjen är viktiga beståndsdelar i den. Att därför förstå vad forskning tidigare har presenterat kring narrativ och vilken roll media har i spridandet av dem var därför relevant att lyfta fram. I denna del är en stor del av studierna över 10 år gamla vilket resulterar i att deras resultat eventuellt kan anses ha mindre relevans idag. Dessa har dock ändå tagits med då resultaten överensstämmer med nyare forskning som också tas upp och då det förekommer svårigheter att identifiera nyare lämplig forskning. Det tredje temat berör specifikt LVU-kampanjen då detta är ett centralt tema i den aktuella studien. I detta temat finns bara tre studier inkluderade. Som tidigare nämnt är detta fenomen relativt nytt och mycket få studier har gjorts i ämnet. Studien genomförd av Ranstorp och Ahlerup (2023) är mycket omfattande och utförlig och har därför använts som grund i detta tema. Det går dock att konstatera att tre studier är ett litet urval, men då annan forskning saknas har denna använts eftersom det är den som finns att tillgå.

3.1 Sökord och avgränsningar

För att identifiera lämplig tidigare forskning har sökord som är relevanta för studiens ämne använts. Exempel på ord är: misstro, socialtjänst, LVU, omhändertagande samt de engelska översättningarna mistrust/distrust, social services, care order, child care order. Orden har kombinerats på olika sätt i försök att få fram relevant forskning. För att få fram relevanta resultat har även vissa ord satts inom citattecken för att de av sökmotorn ska ses som en term, detta har gjorts med “social services”, “care order” och “child care order”. Till avsnittet om narrativ användes sökord som: desinformation, narrativ, social media, media, kampanj samt de engelska översättningarna narrative och campaign. Orden har kombinerats på olika sätt i ett försök att hitta relevant forskning. Forskning har även identifierats genom att gå igenom referenslistor i de artiklar som lästs som en del av den tidigare forskningen och artiklar som vid en första anblick ansetts relevanta men sedan valts bort. Artiklar har hittats genom databasen LUBsearch samt Google Scholar. I LUBsearch har avgränsningen 2010-2023 samt “peer reviewed” använts. I Google Scholar har avgränsningen 2010-2023 använts. De artiklar som valts från Google Scholar har sedan kontrollerats för att säkerställa att även de är peer reviewed. Det finns även artiklar i detta avsnitt som är äldre än 2010 men som använts ändå då innehållet ansetts relevant. Vid sökningarna på svenska har få resultat framkommit därav har det lagts större vikt vid att söka på de engelska termerna. Det har funnits svårigheter med att göra mer avgränsade sökningar då dessa givit få resultat. Det har därför gjorts mer generella sökningar där större tyngd har lagts vid att sortera bort irrelevanta resultat som inte berör ämnet. Exempelvis ger sökningen “social services distrust” drygt 3600 resultat på LUBsearch. Eftersom det funnits svårigheter med att hitta relevanta artiklar via sökfunktionen har referenslistor i artiklar varit en källa som använts i hög grad för att identifiera forskning.

3.2 Tillit och misstro till socialtjänsten

Holmberg och Rothstein (2022) skriver att tilliten mellan människor i Sverige generellt sett kan anses vara hög om man tittar på resultaten i SOM-undersökningen 2021. Den har också varit stabil över tid (Ibid.). Nannestad

et al. (2014) anför att det är fördelaktigt för ett samhälle att det finns hög social tillit eftersom det förbättrar olika typer av interaktioner och processer i samhället, exempelvis demokratisk stabilitet och politiskt deltagande. Vad som påverkar den mellanmänniska tilliten finns det dock delade meningar kring (se exempelvis Nannestad et al. 2014; Uslaner 2008). Detta är vad den identifierade forskningen säger om mellanmännisklig tillit i Sverige. Nedanstående avsnitt behandlar forskning om tillit till socialtjänsten och andra myndigheter. En vanlig definition av tillit som formulerats av Rousseau et al. (1998) är följande: "Trust is a psychological state comprising the intention to accept vulnerability based upon positive expectations of the intentions or behavior of another" (Rousseau et al., 1998, s. 395). Misstro (översatt till distrust) är motsatsen, med andra ord föreställningen om att den andra har negativa intentioner (Ibid.). Dessa definitioner är utgångspunkt för begreppen i denna uppsats.

Nilsson och Landstedt (2022) har genomfört en upprepad tvärsnittsstudie i Värmland där enkäter skickats ut under 2010, 2014 och 2018 till ett representativt urval bestående av invånare som var 16 år eller äldre. Nilsson och Landstedt (2022) menar att tillit till socialtjänsten och myndigheter i stort är en förutsättning för deras legitimitet. Exempelvis bygger socialtjänstens arbete på alliansskapande vilket försvåras när klienten upplever en misstro gentemot socialarbetaren. Globala studier har också visat att svenskar har hög tillit till statliga myndigheter i allmänhet och en anledning till detta kan vara hur välfärdssystemet är uppbyggt (Ibid.). Nilsson och Landstedt (2022) redovisar att majoriteten av deltagarna rapporterade en neutral eller hög tillit till socialarbetare. De grupper med lägst tillit var de med låg inkomst, låg utbildningsnivå och/eller personer som själva varit i kontakt med socialtjänsten eller är anhöriga till någon som är eller har varit det (Ibid.).

Daerga et al. (2012) jämförde tilliten till sjukvården och socialtjänsten mellan samer som arbetar med renskötsel och icke-samer i norra delen av Sverige. Bakgrunden till studien var att etniska minoriteter, däribland samer, rapporteras ha sämre hälsa, högre mortalitetsfrekvens och lägre förväntad livslängd än majoritetsbefolkningen (Ibid.). Metoden som användes var en tvärsnittsstudie baserad på enkäter som skickades ut till samebyar och till personer i

kontrollgruppen bestående av personer tillhörande majoritetsbefolkningen i tre städer i området (Daerga et al., 2012). Deras studie visar att båda grupperna hade lågt förtroende för socialtjänsten och sjukvården men att yngre personer hade lägre förtroende. Samerna som deltog i studien hade lägre förtroende till sjukvården än vad kontrollgruppen bestående av icke-samer hade. En anledning till samernas låga förtroende för auktoriteter och institutioner kan vara den diskriminering och stigmatisering som de utsatts för och fortfarande utsätts för av majoritetsbefolkningen. En annan anledning kan vara att samerna upplever att socialarbetare har för lite kunskap kring deras kultur och renskötsel och därför inte kan ge realistiska råd (Ibid.).

Osman et al. (2016) genomförde kvalitativa fokusgruppsintervjuer med somaliska föräldrar som invandrat till Sverige. Osman et al. (2016) menar att föräldrarna beskriver att de på grund av bristande information om socialtjänsten upplevde en rädsla för att barnen skulle bli omhändertagna om de inte ansågs vara tillräckligt bra föräldrar. Detta kunde leda till att de dolde problem med bland annat hälsan för socialtjänsten. Föräldrarna i studien upplevde även en brist på information om deras rättigheter som föräldrar och att deras barn också behöver mer information om sina rättigheter. Det efterfrågades även mer kunskap hos socialtjänsten kring den somaliska kulturen (Ibid.). Spånberger Weitz och Hagström (2022) genomförde en undervisningsinsats kring socialtjänsten i svenska skolor med tillhörande enkäter och genomförde även fokusgruppsintervjuer med elever i årskurs 1-9 på skolorna. Spånberger Weitz och Hagström (2022) skriver att barn som har bristande kunskap om socialtjänsten ofta har föreställningen att socialtjänsten "förstör familjer" och "tar barn".

Följande stycke berör internationell forskning om ämnet. Juhasz och Skivenes (2017) undersökte skillnaden mellan tilliten till socialtjänstens barnskyddsarbete, socialarbetare som jobbar med barnskydd och domare som dömer i barnskyddsärenden i USA, England, Finland och Norge. Metoden som användes var enkäter som skickades ut till personer i de olika länderna (Ibid.). Enligt författarna representerar USA (Kalifornien) och England ett riskorienterat barnskyddssystem, vilket karaktäriseras av en hög tröskel för interventioner och fokus på att minimera risker för barns hälsa och trygghet, och Finland och Norge

ett serviceorienterat barnskyddssystem som istället karaktäriseras av preventivt arbete för minimera risker och främja en gynnsam utveckling hos barnet, vilket i sin tur innebär tidiga interventioner. Resultatet visade att det i Norge finns störst tillit och i USA finns lägst tillit (Juhasz och Skivenes, 2017). Finland hade näst högst tillit och England näst lägst (Ibid.). Dock visar studien att skillnaden mellan de fyra länderna är mindre än vad forskarna förväntat sig (Juhasz och Skivenes, 2017). Generellt var tilliten dock låg hos befolkningarna (Ibid.). Handulle och Vassenden (2021) beskriver i sin norska etnografiska studie att föräldrar som är andra generationens invandrare från Somalia i Norge agerar på ett visst sätt vid lämningen av barn på förskola på grund av rädsla för att bli orosanmälda. Det finns generellt sett en rädsla för socialtjänsten hos dessa föräldrar (Ibid.). Studien visar vidare att för nykomna flyktingar handlar rädslan ofta om att barnen ska bli omhändertagna, brist på kunskap eller som en produkt av kulturell bakgrund. För andra generationens invandrare handlar det snarare om förväntat stigma kring etnicitet (Handulle och Vassenden, 2021). Studien baserades på observationer, fokusgruppsintervjuer och djupintervjuer (Ibid.). Vidare menar Fylkenes, Iversen och Nygren (2018) att det är vanligare med ambivalenta och känslomässiga berättelser om socialtjänsten hos föräldrar som har haft omhändertagna barn än hos föräldrar som haft frivilliga öppenvårdsinsatser. Detta framkom i deras kvalitativa intervjustudie där de intervjuade föräldrar som haft kontakt med socialtjänsten i Norge (Ibid.). Briar-Lawson et al. (2011) menar också i sin amerikanska studie att föräldrar med behov av stöd från socialtjänsten väljer att inte ta kontakt på grund av rädsla för att barnen ska bli omhändertagna.

Utifrån den tidigare forskning som redovisats i detta avsnitt kan man sammanfattningsvis konstatera att den mellanmänniska tilliten i Sverige generellt sett är hög men att det skiljer sig mellan grupper. Däremot finns det blandade åsikter kring tilliten till socialtjänsten och andra statliga myndigheter i Sverige. En viktig poäng är att vissa av de studier som presenterats i detta avsnitt är gjorda i en annan kontext än den svenska. Det kan därför vara svårt att säga om de resultaten är giltiga även i den svenska kontexten. En del av studierna, exempelvis Uslaner (2008), Holmberg och Rothstein (2022) och Nannestad et al. (2014) är kvantitativa vilket innebär att de i större utsträckning kan användas för generalisering men har svårare att på djupet förklara bakgrunden till resultaten.

3.3 Narrativ på nätet och medias roll i spridandet av narrativ

Brunnberg (2001) har studerat hur medias rapportering om socialtjänsten påverkar socialtjänstens arbete. Inom ramen för sin studie har hon intervjuat och skickat ut enkäter till socialarbetare i England och i Sverige (Ibid.). Brunnberg (2001) skriver att media har en roll i hur socialtjänstens verksamhet byggs upp. När media rapporterar om en skandal som uppstått i socialtjänstens arbete uppstår en form av kris. I Sverige har inte samma påverkan kunnat ses men det kan konstateras att socialtjänsten generellt får mest kritik kring fall som rör barn och familjer. Ofta handlar det om den så kallade maktmissbruksdimensionen där den svaga (klienten) utnyttjats av den starka (socialtjänsten/socialarbetaren) på grund av bristande kunskap eller moral hos myndighetsutövaren (Ibid.). Socialarbetare menar att medias rapportering kan påverka policy och praktik inom socialt arbete (Brunnberg, 2001). Brunnbergs studie är från 2001 vilket innebär att resultaten ska användas med försiktighet för att förklara nutiden. Brunnbergs studie tas dock ändå upp då den bidrar med kunskap kring hur socialtjänsten agerar vid en medieskandal. Däremot kan påståendet att socialtjänsten inte påverkas på samma sätt i Sverige som i England ses med viss skepsis då studien publicerades för mer än 20 år sedan.

Schönfelder och Holmgaard (2019) analyserade i sin studie norska, danska och tyska nyhetsartiklar och fann att kritisk rapportering av socialtjänstens arbete med barn och familjer är mycket vanligare än positiv rapportering i nyhetsmedier i de aktuella länderna. Denna rapportering framställer ofta socialtjänsten som ovillig att agera, snarare än att socialtjänsten ingriper för mycket. Särskilt i Danmark är rapporteringen kritisk och negativ där kritiken ofta handlar om en brist på förmåga att agera och att insatser sätts in för sent. Dessutom rapporteras det att insatserna som sätts in är olämpliga. Dock verkar rapporteringen i de tre länderna sällan handla om att insatserna är för ingripande eller sätts in för tidigt. Rapportering kring hur socialtjänsten hanterar kulturell känslighet (*cultural sensitivity*) var inte förekommande i något av ländernas nyhetsrapportering (Ibid.).

Ayre (2001) har i sin brittiska studie studerat medierapportering kring socialtjänsten. Han menar att media är en kanal som narrativ sprids via. Dessa narrativ påverkar exempelvis synen på socialtjänsten och det uppdrag socialtjänsten har. Även om media är ansvariga för att sprida narrativ menar Ayre (2001) att socialtjänstens representanter också har en roll i vilka narrativ som sprids, exempelvis genom att socialtjänsten inte själva går ut med information när ett uppmärksammat fall tas upp i media. Ayre (2001) beskriver att medias rapportering om socialtjänsten kan bli en sanning för allmänheten om det finns en avsaknad av kunskap hos allmänheten. Ett exempel som tas upp i artikeln är föreställningen om att socialarbetare kidnappar barn. I artikeln beskrivs detta som att medias selektiva rapportering om dramatiska fall ökar misstron mot socialtjänsten (Ibid.). Briar-Lawson et al. (2011) skriver om den amerikanska porträtteringen av socialtjänsten i media. Briar-Lawson et al. (2011) beskriver vidare att medias rapportering kring uppmärksammade fall både är snabb och har en anklagande ton. Den kommer ofta med kritik som handlar om att socialtjänsten inte haft tillräcklig uppsyn över familjer med stödbehov. Även Briar-Lawson et al. (2011) lyfter vikten av att socialtjänsten skapar en bättre relation till media, just för att kunna påverka vilket narrativ media sprider när det kommer till rapporteringen om socialtjänsten. Därutöver menar författarna att ett ökat communitybaserat arbete med lokalsamhället behövs för att minska kritiken som riktas mot socialarbetare när något går fel (Ibid.).

På så sätt kan media och de narrativ som sprids via mediala kanaler bidra till misstron mot socialtjänsten. Sammanfattningsvis kan det sägas att media har en roll när det kommer till allmänhetens syn på socialtjänsten. Media kan även påverka arbetet som bedrivs inom socialtjänsten. Media har en tendens att rapportera kritiskt kring socialtjänstens arbete. Några studier pekar även på att socialtjänsten som institution har ett ansvar att själva vara med och bidra till den bild som sprids genom att delta i de diskussioner som förs i media istället för att vara tyst när en skandal uppdagas eller kritisk rapportering förekommer.

3.4 LVU-kampanjens narrativ

Det sprids ett antal narrativ som en del i LVU-kampanjen. Ranstorp och Ahlerup (2023) har försökt kartlägga dessa genom att analysera inlägg i Facebook-gruppen "Barnens rättigheter mina rättigheter". Ranstorp och Ahlerup (2023) har även studerat kampanjens uppkomst och spridning vilket togs upp i kapitel 2 om bakgrund. Dessa narrativ sprids på en mängd olika sätt och man använder olika typer av media som belägg för kampanjens påståenden, exempel på detta är personliga affektbetonade berättelser, mediala granskningar, videoklipp, ljudinspelningar, bilder, uppmärksammade fall, statistik från SCB och hänvisningar till specifika artiklar som rör ämnet. I LVU-kampanjen finns ett tydligt vi/dem-perspektiv där dikotomin består av offer/förövare vilket är socialtjänsten och föräldrarna/barnen utgör offren. Det finns en uttalad misstro mot Sverige som rättsstat (Ibid. s. 137-138). En del i detta är också föreställningen om att omhändertaganden enligt LVU baseras på ogrundade och rättsosäkra beslut samt att socialtjänstens personal saknar kompetens (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 139-141). Förespråkare för kampanjen hävdar att en anledning till detta är att det saknas tjänstemannaansvar och att det förekommer maktmissbruk (Ibid. s. 142-144). Ett annat narrativ som sprids är att socialtjänsten använder LVU som förstahandsåtgärd (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 144-145). En del av detta narrativ är också att de regler och lagar som finns tillämpas olika för biologiska föräldrar jämfört med socialtjänsten och familjehem (Ibid. s. 146-148).

Ett annat narrativ som förekommer inom ramen för kampanjen är att omhändertaganden enligt LVU likställs med kidnappning och människohandel. Även argument om att socialtjänsten är korrupt förekommer inom detta narrativ (Ranstorp och Ahlerup, s. 149-153). Ett ytterligare narrativ som sprids är att omhändertagna barn utsätts för olika typer av våld samt utsätts för vanvård. Här menar kampanjförespråkarna också att barnen säljs till pedofiler. Förespråkarna menar vidare att socialtjänsten placerar barnen i outredda och osäkra hem och att socialtjänsten inte lyssnar på barnen (Ibid. s. 154-157). Ett annat narrativ som cirkulerar inom ramen för kampanjen är att barn med utländsk bakgrund omhändertas i större omfattning och tvingas ge upp sin kultur och religion (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 157-158). Inom denna kontext trivialiseras och

relativiseras också hedersvåld- och förtryck (Ibid. s. 158-160). Vidare menar man att barnen inte får utöva sin religion i familjehemmen och att detta är en medveten assimileringstrategi från svenska myndigheter (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 160-161). I detta narrativ används statistik från SCB som presenterats av Sveriges Radio Ekot som bevis för påståendena⁵ (Ibid. s. 158). Förespråkarna menar vidare att socialtjänsten och andra svenska myndigheter bryter mot barnkonventionen och de mänskliga rättigheterna. Det hävdas att barnens rättigheter endast gäller när de är hos sina biologiska föräldrar (Ranstorp och Ahlerup, 2023, s. 163-166). Ytterligare ett narrativ är att kampanjförespråkarna menar att existerande problem förvrängs och tystas ner av bland annat media, beslutsfattare och svenska myndigheter. Detta sker genom att myndigheter håller varandra om ryggen och att det finns en skam- och tystnadskultur inom dem. Man menar vidare att benämningen “desinformationskampanj” används för att tysta ner den och att man förvränger kampanjen genom att påstå att den drivs av extrema radikalister (Ibid. s. 166-168).

Det finns ett exempel på en liknande kampanj i Norge. Stang (2018) rapporterar att det sedan 2010 funnits en kampanj både nationellt i Norge och internationellt. Studien baserades på inlägg i olika Facebook-grupper, både norska och internationella (Stang, 2018). De narrativ som sprids inom den kampanjen liknar de narrativ som förekommer inom ramen för den svenska kampanjen. Till exempel menar förespråkarna att det finns missförhållanden och överträdelser inom socialtjänsten som behöver belysas samt att systemet behandlar barn orättvist. Även den kampanjen fokuserar på ett maktmissbruk hos socialtjänstens tjänstemän och att barnen inte mår bra (Ibid.). I de internationella grupperna finns det även de som pekar på att de norska myndigheterna kidnappar barn och är massmördare (Stang, 2018). Det finns även en föreställning om att socialtjänsten omhändertar barn som inte far illa samtidigt som de lämnar barn som far illa hos

⁵ Det går vidare att konstatera att denna statistik är beställd av Sveriges Radio från SCB och Socialstyrelsen (Irandoost och Axelsson, 2021). Denna statistik finns dock inte publicerad i sin helhet utan återfinns endast i delar i olika nyhetsartiklar som alla grundar sig i reportaget från Sveriges Radio, därför är det svårt att fastställa om denna statistik är korrekt. En utmaning med spridningen av detta narrativ är dock inte uttalandet att utländska barn omhändertars i större utsträckning i sig utan snarare att förespråkare för kampanjen menar att svenska myndigheter medvetet använder omhändertaganden av utländska barn som en assimileringstrategi.

sina biologiska föräldrar (Ibid.). Vassenden och Vedøy (2019) studerade norska nyhetsartiklar som berörde socialtjänstens barnskyddsenshet på olika sätt. Författarna menar att det ökade användandet av sociala medier under senare delen av 2000-talet kan ha haft en roll i att spridningen av misstro mot socialtjänsten hos olika migrantgrupper i Norge har blivit allt vanligare (Vassenden och Vedøy, 2019). Författarna poängterar dock att det kan vara svårt att dra några säkra slutsatser kring detta och att mer forskning behövs (Ibid.).

Det saknas till stor del forskning om LVU-kampanjen. Dock har en rad olika studentuppsatser skrivits om kampanjen. Svensson och Ekenberg (2023) undersökte medias framställning av kampanjen genom att synliggöra vilka diskurser och underliggande attityder som media skapar kring kampanjen. Jansson (2024) studerade socialarbetares syn på strukturella och organisatoriska faktorer som påverkar socialtjänstens förmåga att hantera konsekvenserna av LVU-kampanjen och skapa ökat förtroende för socialtjänsten. Poljutov och Ugglå (2023) studerade de diskurser som präglar den offentliga debatten kring kampanjen och hur dessa påverkar relationer mellan olika grupper genom att studera medieartiklar och riksdagsprotokoll. Det kan dock konstateras att en brist i denna del är att det finns så pass lite forskning att tillgå. Detta visar dock ännu mer på behovet och relevansen av ytterligare forskning inom ämnet då detta är en tydlig kunskapslucka som behöver fyllas. Det finns exempelvis inga studier som berör kampanjens förekomst och diskussionen kring den på svenska internetforum.

4. Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt presenteras uppsatsens teoretiska utgångspunkter för en ökad förståelse av uppsatsens analys och slutsatser. Huvudfokus ligger på att presentera diskursteorin, grundad av Ernesto Laclau och Chantal Mouffe, och dess centrala begrepp, antaganden och utgångspunkter. I slutet förs en diskussion kring teorins användbarhet samt kritik som riktats mot teorin.

4.1 Diskursteori (Ernesto Laclau och Chantal Mouffe)

En grundläggande tanke som Laclau och Mouffe (2001) har är att samhället kan ses som en struktur som befinner sig i ständig förändring. Sociala fenomen, identiteter och mening har därför inte heller en fixerad betydelse. Dessa är därför hela tiden öppna för förhandling och konflikt (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 31). Laclau och Mouffe (2001, s. 101) hävdar också att samhällsstrukturer, ser ut på ett visst sätt för att de *kan* se ut så, det är dock ingen nödvändighet att de gör det. Det finns ingen av naturen given struktur eller något som säger att dessa strukturer ska förbli stabila (Ibid.). Laclau och Mouffe (2001) menar att objekt förvisso existerar utanför våra tankar och konstruktioner, men menar att tolkningen av dem är konstruerade av oss och beroende på kontext.

En *diskurs* är enligt Laclau och Mouffe (2001, s. 106-107) en samling av positioner som relateras till varandra på olika sätt. Diskurser genomsyrar vårt språk såväl som institutioner, ritualer och handlingar (Ibid.). Med andra ord formar och påverkar diskurser vårt sätt att betrakta och prata om världen och samhället på. Enligt Laclau och Mouffe (2001, s. 109-110) ska en diskurs betraktas som en kraft som har förmågan att forma sociala relationer (Ibid.). I diskursen finns inga givna ramar för varken relationer eller identiteter, det finns därför en mängd olika subjektspositioner i varje diskurs (Laclau och Mouffe, 2001, s. 111). Ett exempel på en diskurs är att barnaga inte är acceptabelt som uppfostringsmetod, detta är även ett exempel på en diskurs som förändrats i Sverige då det tidigare ansågs acceptabelt. *Subjektspositioner* är enligt Laclau och Mouffe (2001, s. 11) den position en individ eller grupp agerar utifrån i en diskurs (se även Bergström och Ekström, 2018, s. 264). Runt diskursen finns alternativa

sätt att skapa mening, det vill säga andra sätt att definiera och betrakta samhället på, med andra ord andra konkurrerande diskurser. Detta kan benämnas som *diskursivt fält*. Varje diskurs existerar som ett försök att dominera det diskursiva fältet, och därmed existera utan ifrågasättande eller alternativa tolkningssätt (Laclau och Mouffe, 2001, s. 112). Det finns därför alltid flera olika diskurser som konkurrerar med varandra (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 49).

4.1.1 Grundläggande centrala begrepp

Diskursteorin har en mängd olika centrala begrepp. Dessa kan te sig abstrakta och svårtillgängliga och presenteras därför inledningsvis med en kort definition följt av ett konkret exempel på hur begreppen kan kontextualiseras.

De olika positioner som verkar inom diskursen kallas för *moment*. Detta är begrepp som inom diskursen får sin betydelse tillfälligt fixerad (jfr Bergström och Ekström, 2018, s. 261). Med andra ord är detta alla tecken, exempelvis ord, begrepp och benämningar, som finns i en diskurs (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 33). *Element* är istället skillnader som inte är diskursivt artikulerade (Laclau och Mouffe, 2001, s. 105). Tecken som förblir mångtydiga och utsatta för ständig kamp kan därför kallas element (jfr Bergström och Ekström, 2018, s. 261). *Nodalpunkt* är ett privilegierat tecken i diskursen som andra tecken ordnas kring, de kan därför ses vara särskilt viktiga inom diskursen (Laclau och Mouffe, 2001, s. 112). De element som är särskilt öppna för olika betydelser kan kallas *flytande signifikanter* (Laclau och Mouffe, 2001, s. 113). Viktiga tecken som det sker en kamp om mellan olika diskurser är därför flytande signifikanter där diskurserna vill tillskriva dem en särskild betydelse och eftersom flytande signifikanter är särskilt viktiga tecken är de även nodalpunkter (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 35). I diskursen försvinner tecknens mångtydighet genom att element blir till moment (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 35). *Artikulation* är den process som sker för att ge tecken mening genom att de relateras till varandra (jfr Laclau och Mouffe, 2001, s. 85, 105; Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 35).

För att exemplifiera begreppen används i detta fall diskursen om klimatförändringar. Viktiga begrepp, eller nodalpunkter, här är exempelvis “klimatåtgärder”, “global uppvärmning” eller “växthuseffekten”. Element i detta

sammanhang kan vara exempelvis “temperaturskillnader” som blir till ett moment genom att det kopplas till global uppvärmning. Detta sker genom att de knyts till varandra genom artikulation, med andra ord att tecknen som “temperaturskillnad” knyts till tecken som “global uppvärmning”, “extremväder” et cetera. En flytande signifikant i detta sammanhang kan också vara just temperaturskillnad, eftersom det också finns en diskurs kring att klimatförändringar inte är skapade av människan och det därför är omdebatterat om temperaturskillnader ska knytas till denna diskurs eller om det istället ska knytas till “naturliga förändringar”. På så sätt kan de ovan presenterade begreppen användas i ett konkret exempel. Något som blir tydligt i exemplet är att begrepp som temperaturskillnader kan vara element, moment eller nodalpunkt beroende på sammanhang och det är därför viktigt att hela tiden relatera begreppet till diskursen, den specifika kontexten och vilka andra tecken som knyts till begreppet eller som begreppet knyts till. Tecken behöver inte ha en enda beteckning utan kan vara flera saker samtidigt beroende på hur man studerar deras plats i diskursen.

4.1.2 Kamp – hegemoni och antagonism

Winther Jørgensen och Phillips (2000, s. 64) sammanfattar begreppen hegemoni och antagonism på följande sätt: “[...] ‘antagonism’ är öppen konflikt mellan de olika diskurserna i en bestämd diskursordning⁶, och ‘hegemoni’ är upplösningen av konflikten genom en förskjutning av gränserna mellan diskurserna”. Denna förklaring anges för att förtydliga förhållandet mellan antagonism och hegemoni innan begreppen definieras.

Laclau och Mouffe (2001, s. 7) beskriver *hegemoni* som en nödvändig intervention när det sker ett sammanbrott av det som tidigare ansetts normalt. Ett exempel på detta är när diskurser står i konflikt med varandra eller när något gör att de antaganden som präglar diskursen blir ifrågasatta. För att undvika att diskursen faller samman uppstår hegemoni och det sker hegemoniska interventioner. Vidare beskriver författarna att hegemoni kan uppstå när det finns en otydlighet i relationerna mellan exempelvis olika subjektspositioner (Ibid. s. 13). Hegemoni kan med andra ord uppfattas som en nödvändig intervention när ett tidigare etablerat system eller den “normala” ordningen ifrågasätts eller bryts

⁶ Laclau och Mouffe använder inte själva begreppet diskursordning.

ned. *Antagonism* uppstår när olika diskurser står i konflikt med varandra och det uppstår en spänning mellan dem (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 64). Antagonism kan exempelvis ske när en relation som tidigare setts som underordning istället ses som uttryck för förtryck. Ett tydligt exempel på detta är kvinnorrättsrörelsen där två olika diskurser om synen på kvinnor och kvinnors rättigheter stod emot varandra (jfr Laclau och Mouffe, 2001, s. 159). Antagonism löses upp av hegemoniska interventioner (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 55). Antagonism är det som förhindrar samhället från att bli fullt fixerat eftersom antagonism förhindrar att en diskurs blir totalt dominerande (Laclau och Mouffe, 2001, s. 122-125).

För att sätta begreppen i ett sammanhang kan följande exempel anges för att förtydliga deras innebörd. Om vi säger att den rådande diskursen kring köttkonsumtion är att det är skadligt för hälsan att konsumera stora mängder rött kött och detta är relativt oemotsagt kan det ses råda en form av balans där en diskurs dominerar fältet. Det kommer sedan en mängd nya forskningsrapporter som säger att rött kött kan vara bra för hälsan. Detta leder till en konflikt mellan den diskurs som förespråkar mindre köttkonsumtion och den diskurs som förespråkar mer köttkonsumtion. Detta kan ses som antagonism, det sker en öppen kamp i det diskursiva fältet om olika teckens mening, det vill säga om rött kött ska kopplas till tecken som "skadligt" eller tecken som "hälsosamt". En hegemonisk intervention i detta sammanhang hade kunnat vara att de som vill minska köttkonsumtion avfärdar de nya forskningsrapporterna som falska eller dåligt genomförda studier, eller att man till viss del erkänner att rött kött i liten mängd kan vara fördelaktigt för att sedan återkomma till positionen att rött kött är skadligt. På så sätt avvärs konflikten (antagonismen) och diskursen är återigen oemotsagd.

4.1.3 Aktören och identiteten i diskursen

Laclau och Mouffe (2001, s. 79) betonar även aktörens roll i diskursen, ett exempel som ges är att arbetaren i ett strikt kapitalistiskt samhälle kan vända sig mot kapitalisten och tvinga denne att använda andra tekniker. Detta beror enligt författarna på att arbetaren är kapabel till sociala praktiker (Ibid.). Diskursteorin kan därför ses ha en tilltro till aktörens förmåga till förändring. *Identitet* styrs av

den hegemoniska logiken. Identiteten är endast relationell och eftersom relationer inte är fixerade eller stabila blir inte heller identiteter det. Subjektspositionen är därmed också en diskursiv position, det vill säga att identiteten formas och förändras av och tillsammans med diskursen (Laclau och Mouffe, 2001, s. 116). Ett exempel på detta är hur subjektspositionen "kvinna" kan ses som en kategori där den får reella konsekvenser för individen och dennes liv, exempelvis förväntningar på hur en kvinna ska bete sig och se ut (Ibid. s. 118). I en given diskurs finns det ett antal olika subjektspositioner som individen kan anta, exempelvis inom den rådande medicinska diskursen är två givna subjektspositioner läkare och patient (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 48). Individens identifikation med en viss subjektsposition i diskursen kan därför sägas vara dennes identitet (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 51).

Enligt Laclau och Mouffe (2001, s. 128) innebär att vara något alltid att du inte är något annat, identitet och subjektsposition kan därför konstrueras genom beskrivning av både vad individen är och inte är. Att vara A innebär att du inte är B. Detta hör ihop med att identitet kan konstrueras genom så kallade *ekvivalenskedjor* där tecken binds samman i kedjor utifrån vad man är och inte är (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 51). Begreppet ekvivalenskedja är användbart utifrån ett analytiskt perspektiv eftersom man utifrån dem kan få en förståelse för olika subjektspositioner och hur de hänger samman med olika tecken. Ett exempel är hur subjektspositionen "man" i en diskurs kopplas till tecken som "stark" och "överlägsen" men i en annan diskurs kopplas till tecken som "svag" eller "undergiven".

4.2 Kritik som riktats mot teorin

Som med alla teorier finns kritik riktad mot även diskursteori, varför en kort genomgång av detta görs för att visa på teorins potentiella begränsningar. En vanlig kritik som riktas mot teorin är synen på förändring. Kritiker menar att möjligheten till förändring överskattas i teorin. Ett exempel som kritikerna pekar på är att olika grupper har olika förutsättningar att skapa förändring, exempelvis kan kön, etnicitet och klass begränsa individens möjligheter. En annan kritik som riktats mot teorin är att stabilitet och permanens är underteoretiserad inom ramen

för diskursteorin, det vill säga att teorin inte berör dessa ordentligt (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 62-63).

4.3 Teorins användbarhet

På vilket sätt är då diskursteori användbar för att analysera forumtrådar om LVU-kampanjen? Eftersom diskursteorin är intresserad av att analysera hur olika diskurser står i konflikt med varandra och vilka diskurser som dominerar inom ett visst fält är detta användbart för att förstå vilka maktrelationer och strukturer som präglar diskussionerna på forumet. Dessutom har diskursteori ett fokus på subjekspositioner och identitet vilket är relevant att analysera och diskutera i relation till hur olika individer positionerar sig i diskussionen på forumet. Genom att analysera diskurser är det dessutom möjligt att kritiskt granska vad som kan ligga bakom de sociala fenomen som diskuteras på forumet och vilka diskurser och positioner som råder där. Teorins konfliktelement gör det dessutom möjligt att analysera vad som sker när två diskurser konkurrerar med varandra.

5. Metod och metodologiska överväganden

I detta avsnitt kommer en rad metodologiska överväganden och tillvägagångssätt att presenteras. Inledningsvis presenteras den kunskapsansats som uppsatsen utgår ifrån samt en kort redogörelse för författarens egen förförståelse kring fenomenet. Därefter presenteras och motiveras metodvalet. Hur urvalet av trådar att analysera har gjorts kommer också att presenteras och motiveras. Hur bearbetning och analys har gått till kommer även att beskrivas. Därtill förs ett resonemang kring etiska överväganden i relation till studien samt en diskussion kring studiens tillförlitlighet utifrån en rad olika kvalitetskriterier.

5.1 Kunskapsansats och förförståelse

Vid skrivandet av en uppsats och genomförandet av en studie kommer en forskare alltid ha egna uppfattningar kring vetenskapsteori, inklusive uppfattningar kring epistemologi. Att redovisa vilka dessa är kan vara fördelaktigt eftersom uppfattningarna får konsekvenser för hur forskaren ser på verkligheten samt den kunskap som inhämtas och hur den kan värderas (Bryman, 2018, s. 455). Denna uppsats är baserad på en socialkonstruktionistisk ansats. Berger och Luckmann (1967), som utgår från ett socialkonstruktionistiskt perspektiv, menar att kunskap kan definieras som tilltron till att fenomen existerar samt att de innehar specifika karaktärsdrag. Verklighet kan definieras som fenomen som har ett varande oberoende av vår egen vilja, med andra ord så kan vi inte tänka bort verkligheten (Ibid.). Socialkonstruktionismen utgår även ifrån att konstruktionen av verkligheten sker kollektivt (Sohlberg och Sohlberg, 2019, s. 310-311). Hacking (1999) beskriver att tanken om sociala konstruktioner har setts som frigörande eftersom fenomen kan betraktas som en produkt av ideologi, historiska händelser och sociala krafter, snarare än bestämda av naturen. Vidare menar Hacking (1999) att det finns en rädsla att socialkonstruktionismen undergrävs av relativism, med andra ord att kunskapen som produceras inte kan tillmätas något värde, eller snarare att den tillmäts samma värde som alla andra åsikter.

Vad får då detta för konsekvenser för denna uppsats? Boréus (2015, s. 177) beskriver att diskursanalysen har en konstruktionistisk utgångspunkt. Då uppsatsen bygger på diskursanalys kommer därför konstruktionismens antaganden

att prägla uppsatsen metodologiskt och epistemologiskt. Denna uppsats bygger dessutom sitt teoretiska ramverk på diskursteorin. Även denna vilar på en socialkonstruktionistisk grund (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 11). Ett inbyggt problem i socialkonstruktionismen är också hur forskaren ska argumentera för hur dennes version eller "sanning" av världen är bättre än andra möjliga versioner vilket också är något jag som författare behöver förhålla mig till (se Ibid. s. 29).

En viktig aspekt att ta upp i relation till studien är min egen förförståelse kring fenomenet. LVU-kampanjen har diskuterats både på sociala medier och i traditionella medier. Det är därför svårt, om inte omöjligt, att ha missat kampanjen och inte hört något om den i förväg. Jag hade därför redan viss förståelse kring kampanjen och vilka narrativ som sprids inom den redan innan arbetet med uppsatsen påbörjades. Det var genom att läsa om den på sociala medier och i nyhetsmedia som intresset för att studera kampanjen väcktes. Därtill är jag själv utbildad socionom och har själv arbetat inom socialtjänsten, dock på enheten för ekonomiskt bistånd och inte specifikt med arbete riktat mot barn och familjer. Om detta är en fördel eller en nackdel för bedrivandet av studien och skrivandet av uppsatsen går att diskutera. Forskares intresse för att genomföra en viss studie väcks ofta av att de själva stött på eller läst om fenomenet tidigare. Genom att ha en viss förförståelse kring fenomenet kan forskaren få hjälp att identifiera eventuella kunskapsluckor och obesvarade frågor (Bryman, 2018, s. 23-24). Det kan därför vara en fördel att jag som författare redan känner till fenomenet sedan tidigare. Bryman (2018, s. 26-27) beskriver vidare att forskarens egen utbildning och värderingar kan påverka vilket forskningsområde som väljs och hur det valda fenomenet studeras. Det finns en risk att forskaren har "skyggglappar" på sig och endast gör metodologiska och forskningsmässiga val utifrån sina egna personliga preferenser. Detta kan vara en nackdel med att forskaren har en förkunskap kring ämnet. Trots detta har jag som författare försökt ha ett öppet sinne kring fenomenet och inte luta mig tillbaka på min egen utbildning, yrkeserfarenhet eller förförståelse när jag valt metod, gjort min analys och dragit slutsatser. Genom denna beskrivning av min förförståelse har jag även varit transparent kring min bakgrund och därför gett läsaren en inblick i detta innan den läser analysen.

Genom att låta andra studenter och min handledare läsa min text har jag även fått feedback på det jag skrivit och fått hjälp att ha ett öppet sinne.

5.2 Metodologiska överväganden och metodval

Denna uppsats är baserad på kvalitativ metod eftersom syftet med studien är att analysera diskussioner med hjälp av diskursteori. Kvalitativ metod är lämpligt för detta (jfr Rennstam och Wästerfors, 2015). En vanlig metod som används inom den kvalitativa forskningen är textanalyser (Ahrne och Svensson, 2015, s. 9; Bryman, 2018, s. 457). Denna studie är baserad på analys av text i form av inlägg i diskussionstrådar på Flashback. En textanalys handlar om att identifiera och undersöka texternas beståndsdelar (Bergström och Boréus, 2018, s. 24).

Relationer mellan olika uttryck och begrepp är godtyckliga och föränderliga vilket ställer krav på att forskaren känner till deras mening i ett visst specifikt sammanhang vid en viss tidpunkt. En text särskiljs från slumpmässiga kombinationer av ord eller bokstäver genom att den är kommunikativ, koherent och kohesiv. Med andra ord att texten förmedlar något som är meningsfullt, att den går att förstå genom att orden formulerar något tolkningsbart och att den hänger ihop på ett sätt som är begreppbart inom ett visst sammanhang (jfr Bergström och Boréus, 2018, s. 21).

Alla metoder har sina för- och nackdelar. Att göra en textanalys ställer till exempel krav på att forskaren också ställer sig kritisk till de texter som ska analyseras. Detta gäller bedömningar både kring om källan är äkta (extern källkritik) och om den är trovärdig (intern källkritik) (Bergström och Boréus, 2018, s. 42). Dessutom bör forskaren ta hänsyn till i vilket syfte texten skapades och vilka intressen som styrde avsändaren. Forskaren bör också ställa sig frågan om det finns alternativa tolkningar av dokumentet än den som presenteras i analysen, om detta stämmer bör forskaren vidare ställa sig frågan om varför dessa alternativa tolkningar har avfärdats (Bryman, 2018, s. 682). Att genomföra en textanalys ställer därför krav på forskarens förmåga till reflektion, källkritik och kritiskt tänkande, vilket kan vara utmanande. En fördel med att använda textanalys är att det ofta finns ett rikt och varierat material som forskaren kan studera (Ibid.). Att det däremot är mindre arbete med en textanalys än med att

själv samla in primärdata ställer sig Bryman (2018, s. 656) kritisk till, det kan vara tidskrävande att hitta relevanta dokument för analysen och krävs skicklighet för att analysera dem. En annan fördel med att studera dokument är dock att materialet redan finns tillgängligt, vilket gör att forskarens påverkans effekt är minimal, vilket i andra fall kan leda till validitetsproblem (Bryman, 2018, s. 657; Berg, 2015b, s. 130).

Huruvida dokument- och textanalyser kan användas för att beskriva en social verklighet är något som är ifrågasatt. Snarare går det att se dokumenten som att de säger något om en viss kontext där den som producerade texten vill göra ett visst intryck och att dokumentet är kopplade till andra dokument. Detta inbördes samband kallas intertextualitet (Bryman, 2018, s. 674). Vidare menar Bryman (2018, s. 676) att texter inte nödvändigtvis bör ses som något som avspeglar verkligheten. Detta knyter an till uppsatsens socialkonstruktionistiska utgångspunkt.

Valet att göra en kvalitativ textanalys i denna studie har gjorts eftersom det kan vara ett bra sätt att analysera data som forskaren själv inte varit med och skapat. Om exempelvis intervjuer genomförts istället finns det en risk att intervjupersonens svar påverkas av hur jag ställer frågor eller vilka svar personer tror att jag vill ha (jfr Berg, 2015b, s. 130). Att studera data som inte är påverkad ger mig därför en möjlighet att studera diskurser som omfattar LVU-kampanjen så som de formuleras på öppna forum där personerna är anonyma och uttrycker sina åsikter utan att tänka på att någon eventuellt kommer studera dem som en del av ett forskningsprojekt. Däremot ställer det, som tidigare nämnt, krav på mig som forskare att vara kritisk till det material jag samlar in samt se till att jag drar välgrundade slutsatser baserat på vad som faktiskt återspeglas i materialet då jag inte kan be personen som skrivit inlägget att förtydliga eller utveckla sitt resonemang.

5.3 Internetforum som data

Att studera fenomen på internet brukar benämnas som netnografi (Berg, 2015a, s. 143). Netnografer intresserar sig i huvudsak för användargenererat innehåll där

man kan studera exempelvis språkliga mönster, hur identiteter skapas samt framväxten av sociala uttryck och kulturer. När en forskare studerar gemenskaper på nätet ska detta göras på det sociala samspelets egna villkor. På nätet finns det, till skillnad från i verkliga livet, ett spänningsfält mellan gemenskap och anonymitet vilket spelar roll för hur vi förstår både aktörer och forskningsfält (Ibid. s. 144-145). Eftersom kommunikation sker i text ger det avsändaren stor möjlighet att själv välja vilket intryck det den skriver får. Det går även att radera inlägg om de inte får den önskade effekten. Eftersom mycket dessutom skrivs under anonyma alias är det inte heller möjligt att vara säker på vem avsändaren är (Berg, 2015a, s. 145-146). Att studera dokument, och specifikt inlägg på internetforum kan vara en värdefull plats att hitta data på. Forskaren kan då samla in redan existerande data utan att själv delta i diskussionen (Bryman, 2018, s. 671-672). Dock beskriver Berg (2015b, s. 130-131) en problematik med att citat i vissa fall är sökbara i sökmotorer vilket gör det svårt att ge avsändaren anonymitet.

Det finns flera skäl till att denna studies empiriska material baseras på inlägg på internetforum. En anledning är att det på internetforum sker diskussioner som inte är styrda av någon extern påverkan, personer uttrycker sina åsikter utan att varken behöva uppge sitt namn eller försvara sin åsikt eftersom personen kan välja att inte delta mer i tråden om den inte vill. Kampanjen har dessutom till stor del drivits på sociala medier, inklusive olika forum. En stor del av kampanjen har bedrivits på appen X (se Ranstorp och Ahlerup, 2023). Dock har detta valts bort som eventuell källa till data eftersom många inlägg skrivs på arabiska och det dessutom förekommer botar på X. Att inte använda nyhetsmedia som källa har valts bort eftersom det denna studie avser att studera är förstahandskällor. Om nyhetsartiklar hade valts som källa hade det som studerats istället varit medias konstruktion och tolkning av kampanjen vilket denna studie inte avser att studera. Det denna studie avser att studera är människors diskussioner om kampanjen utan påverkan av mig som forskare. Inlägg på internetforum har därmed betraktats som en relevant och intressant källa till empiriskt material som kan bidra med relevant kunskap om det studien ämnar att undersöka.

5.4 Urval

Det första urvalet som gjordes var vilket internetforum som skulle ligga till grund för analysen. Det första kriteriet som ställdes upp var att forumet huvudsakligen skulle vara på svenska och primärt användas av personer som befinner sig i Sverige. Detta kriterium ställdes upp då målet var att studera kampanjen i Sverige och en förutsättning för det är att forumet speglar detta. Det andra kriteriet var att det skulle finnas tillräckligt med innehåll på forumet för att en analys skulle vara genomförbar. Det sista kriteriet var att forumet skulle bestå av öppna trådar som inte kräver ett konto. Efter dessa kriterier ställts upp var det två forum som kvarstod, Flashback och Familjeliv. När sökningar gjordes utifrån de kriterier som beskrivits nedan valdes Flashback då det var det forum som hade mest innehåll som matchade studiens fokus. På Familjeliv fanns det nästan inga trådar som var inom det aktuella tidsspännet (se nedan) och de trådar som fanns berörde främst individuella fall och diskussioner kring om socialtjänsten gjort rätt/fel i det specifika fallet. Det finns alltid begränsningar med det urval som gjorts, exempelvis har forum ofta lite olika fokus vilket gör att innehållet också skiljer sig åt. Med andra ord kan det vara andra typer av diskussioner som äger rum på Flashback jämfört med andra forum. Ett urval måste dock alltid göras och i detta fall gjordes avvägningen att det innehåll som fanns på Flashback var mer passande till det som studien ämnar att studera.

Urvalet av trådar har skett genom ett så kallat målstyrt urval. Detta innebär att forskaren baserar sitt urval på sina forskningsfrågor och utifrån dessa gör ett strategiskt urval. Forskaren eftersträvar då också att materialet ska ha en variation (Bryman, 2018, s. 496). Vidare beskriver Bryman (2018, s. 502) att kriterierna för urvalet fastställs a priori, det vill säga innan materialet väljs ut, vilket var något som gjordes i detta fall. En annan aspekt som styrde urvalet var att trådarna skulle visa olika aspekter av diskussionerna för att visa en bredd inom materialet (jfr Bryman, 2018, s. 497). Anledningen till att denna typ av urval gjordes var att jag eftersträvade att hitta trådar som specifikt berörde mitt ämne samt att trådarna skulle visa på en variation i diskussionen kring LVU-kampanjen.

En avgränsning som gjorts i urvalsprocessen är att trådstartaren explicit ska nämna LVU-kampanjen eller en närliggande beskrivning som tydligt är en del av LVU-kampanjen, exempelvis att trådstartaren nämner en kampanj riktad mot Sverige eller svensk socialtjänst. Dessutom ska tråden ha startats mellan 1 januari 2021 och 13 mars 2024, när det empiriska materialet samlades in. Detta eftersom avsikten är att specifikt studera hur LVU-kampanjen och diskurserna som omger den ser ut på internetforum, och inte misstro mot socialtjänsten generellt. Eftersom 2021 kan ses som startskottet för LVU-kampanjen har detta ansetts vara en rimlig startpunkt för trådarna (se Ranstorp och Ahlerup, 2023). En annan avgränsning som gjorts är att trådarna skulle innehålla minst 100 stycken inlägg då syftet är att analysera en diskussion och det då krävs en mängd med inlägg för att det ska finnas en gedigen diskussion att utgå ifrån. Under analysarbetet gjordes avvägningen att sluta följa tråden när den antingen varit tyst i minst två veckor eller när ett nytt inlägg gjorde att tråden bytte fokus. Ett sådant fokus var att diskussionen berörde annan kritik mot socialtjänsten än den finns inom ramen för LVU-kampanjen. Denna avvägning gjordes dels för att göra det insamlade materialet mer hanterbart och för att de inlägg som ligger till grund för analysen ska vara relevanta för forskningsfrågorna. Vid den första sökningen som var på "LVU kampanj" framkom 43 sökresultat, när trådar sållats bort baserat på de ovan beskrivna kriterierna kvarstod fem trådar. Av dessa valdes tre stycken ut baserat på att det var de trådar som bäst passade de uppställda kriterierna och alla tre hade snarlikt men ändå olika innehåll och fokus vilket ansågs vara en fördel för analysen.

5.5 Bearbetning och analys

I detta avsnitt redovisas det hur det empiriska materialet har bearbetats och analyserats. Inledningsvis presenteras den inledande kodningen och tematiseringen av materialet. Därefter presenteras diskursanalys som metod för att öka förståelsen för analysens utgångspunkter. Avslutningsvis redogörs det hur diskursteori konkret har använts som en del av uppsatsens metod.

5.5.1 Inledande kodning och tematisering

Rennstam och Wästerfors (2015, s. 67) beskriver att en oundviklig konsekvens efter insamlandet av material är oreda, forskarens första uppgift blir därför att försöka sortera materialet. Efter att urvalet av trådar gjorts var det därför nödvändigt att sortera för att försöka hitta en struktur i materialet. Inledningsvis kopierades alla inlägg från trådarna in i Google dokument där alla användarnamn togs bort och ersattes med "Användare 1" et cetera. När detta var klart fördes dokumenten över till programmet Nvivo för att kodningen av materialet skulle kunna påbörjas. Anledningen till att detta program användes var att underlätta organiseringen av materialet då detta program har funktionen att enkelt sortera materialet i olika koder. Materialet kodades inledningsvis med öppenhet. Detta innebär att materialet kodas spontant även om den oundvikligen styrs av forskarens teoretiska ramar och kunskap (Ibid. s 75). I denna initiala kodning framkom en mängd olika teman. Dessa teman var breda vilket var avsiktligt för att till att börja med få en ordning på vad som kunde återfinnas i materialet. De teman som framkom var: *anledningar till omhändertagandet, föreställningar kring omhändertaganden, hänvisning till konkreta fall, olika grupperns förutsättningar, politiska motiv, socialtjänstens ansvarstagande och socialsekreterares kompetens.*

Den initiala kodningen gjordes till stor del för att få en ordning i materialet eftersom det var ett stort antal inlägg. Temana bröts också ner i underteman för att underlätta navigeringen i materialet när jag senare behövde gå tillbaka till det. När detta var klart började jag applicera det diskursteoretiska perspektivet och det föreslagna tillvägagångssätt som beskrivs i avsnitt 5.5.3 om diskursteori som analysmetod.

5.5.2 Diskursanalys

Analysen i denna uppsats bygger som tidigare nämnt på en diskursanalys. I detta avsnitt kommer diskursanalys presenteras generellt och i nästkommande avsnitt särskilt hur man går tillväga när man gör en diskursanalys utifrån en diskursteoretisk ansats. I kapitel 4 om teoretiska utgångspunkter presenterades diskursteorin och dennes centrala utgångspunkter, antaganden och begrepp.

Winther Jørgensen och Phillips (2000, s. 7) beskriver att diskursanalysens grundläggande antagande är att det inom vårt språk finns mönster där olika diskurser går att urskilja. Med andra ord utgår diskursanalysen från att verkligheten är socialt konstruerad via vårt språk (Höglund och Lindell, 2020, s. 353). En diskursanalys bygger därför på en analys av dessa mönster i språket. Diskursanalys består av en mängd olika ansatser som går att använda på olika sätt inom olika ämnesfält (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 7). Som tidigare nämnt bygger denna uppsats på en diskursteoretisk ansats. Vidare beskriver Winther Jørgensen och Phillips (2000, s. 10) att diskursanalys kan ses som ett paket där metod och teori är sammanvävd. För att kunna använda diskursanalys som metod krävs det att forskaren anammar både de filosofiska premisserna och de konsekvenser dessa får för de metodologiska förutsättningarna. I diskursteorin är ett antagande att språket har en inbyggd och grundläggande instabilitet. Betydelsen av den sociala världen kan därför aldrig låsas fast. Diskurser förändras och formas också om i relation till andra diskurser. Det sker en diskursiv kamp (Ibid. s. 13). Forskarens roll i en diskursanalys är att undersöka själva diskursen. Genom att utgå från det som faktiskt skrivs kan forskaren identifiera mönster i utsagorna och vilka sociala konsekvenser dessa mönster kan få. När forskaren gör en diskursanalys är det av särskild vikt att parentessätta sina egna antaganden och åsikter för att dessa inte ska överskugga vad materialet säger. Med andra ord behöver forskaren försöka sätta sina egna åsikter och antaganden "inom parentes" för att studera materialet förutsättningslöst. Forskaren behöver ställa sig främmande inför materialet. Huruvida detta är möjligt eller inte är något som är ifrågasatt (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 28-29).

5.5.3 Diskursteori som analysmetod

Ernesto Laclau och Chantal Mouffe ger själva inga konkreta riktlinjer kring hur man kan gå tillväga när man gör en diskursanalys utifrån deras teoribildning. De gör inte heller själva några detaljerade analyser av empiriskt material som man kan utgå ifrån. Detta innebär dock inte att det inte är möjligt att genomföra en analys av empiriskt material med hjälp av teorin (se Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 57). Winther och Jørgensen (2000, s. 57) föreslår att forskaren uttröner hur diskurserna, identiteterna och de sociala rummen är diskursivt organiserade i materialet med hjälp av att lokalisera *knuttecken*. Detta görs

genom att identifiera hur olika knuttecken, exempelvis nodalpunkter, sammanvävs med andra betydelsebärande tecken. Forskaren kan då kartlägga ekvivalenskedjor som sammankopplar olika betydelser. Diskursteorins konfliktelement kan också användas för att se hur olika verklighetsuppfattningar ställs mot varandra och vilka motsatsförhållanden som existerar. Forskaren kan även analysera var och hur kunskap och verklighet konstitueras samt var det finns stillsamhet, antagonism och hegemoniska interventioner (Ibid. s. 57-59).

I min analys har jag använt detta genom att inledningsvis försöka identifiera nodalpunkter i materialet, detta var ord eller begrepp som var vanligt förekommande i diskurserna och som hade stor betydelse inom dem. Dessutom noterades och identifierades de olika subjekspositionerna som kunde anas i diskussionerna genom att koppla dem till olika ekvivalenskedjor, exempelvis genom att studera vilka tecken som knöts och inte knöts till en viss subjeksposition. Under genomläsningen av trådarna noterades också de olika föreställningar kring omhändertaganden, socialtjänsten och socialsekreterare för att kunna utröna de olika diskurser som fanns i diskussionerna. Slutligen identifierades konflikter i trådarna för att få syn på när det råder antagonism och när hegemoniska interventioner äger rum i diskussionerna. Utifrån detta kunde jag sedan börja strukturera en analys utifrån hur jag observerade att olika tecken knutits till varandra i diskussionerna och på så sätt börja besvara mina frågeställningar.

5.5.4 Omskrivning av citat i analysen

I samband med att citat började klistras in i analysen påbörjades även arbetet med att skriva om dem. Anledningen till att detta gjordes tas upp i avsnittet om forskningsetiska överväganden. Citaten skrevs om genom att jag hade citatet framför mig och genom att byta ut ord och ändra ordningen på meningarna kunde skriva om citatet så att det hade samma innebörd, men inte längre gick att hitta genom en sökmotor. Efter att citatet skrivits om provade jag att klistra in det i Google och söka för att se om det gick att hitta tråden. Om det inte gick valde jag att gå vidare med analysen. Ett fiktivt exempel på hur ett citat har skrivits om följer:

Originalcitat: "På socialtjänsten arbetar bara inkompetenta unga kvinnor som bara tänker på sig själva och vinst".

Omskrivning: "På socialtjänsten tänker de bara själviskt och på vinster. Där jobbar bara unga kvinnor utan kompetens".

Vid omskrivningen av citaten var jag noggrann med att inte omformulera eller byta ut specifika termer eller värdeladdade ord. Ord som "soc kärring" eller svärord har därför lämnats kvar från originalcitaten. Anledningen till detta är att inte "förfina" eller "förfula" det som användaren ger uttryck för. Citaten i analysen följs också av ett bindestreck för att visa vilken användare som skrivit det. Trots att det är svårt att veta vilken användare som är vilken för läsaren har detta gjorts för att visa på ett bredd i materialet, att det inte är samma användare som skrivit inläggen. Dessutom gjordes valet att också ta med vilken tråd som inlägget fanns i, även detta gjordes för att visa att det fanns innehåll som går att applicera i analysen i alla tre trådar och vara transparent med varifrån materialet kommer.

5.6 Forskningsetiska överväganden

Vetenskapsrådet (2018) beskriver att forskningsetik handlar om en balansgång mellan olika intressen. Dessa intressen måste vägas mot varandra och detta är något som sker genom hela forskningsprocessen. De riktlinjer som Vetenskapsrådet ger ut kan inte anses vara heltäckande för att i sin helhet diskutera de etiska frågeställningar som forskning på internet väcker. Berg (2015b, s. 128) beskriver att Association of Internet Researchers etiska riktlinjer kan vara ett bra komplement. Association of Internet Researchers (AOIR) menar att etiska principer ska appliceras induktivt snarare än universellt eftersom de etiska avvägningarna som behöver göras är starkt beroende av kontext. I relation till forskning på internet beskriver AOIR att hänsyn alltid bör tas till individen då all digital information på något sätt härstammar från en individ, även om det inte är direkt kopplat till en specifik individ (se Markham och Buchanan, 2012). Forskaren måste därför alltid balansera intresset av att genomföra studien med individens intresse (Ibid. s. 4).

Ett etiskt problem med att använda inlägg på internetforum som data är att det saknas samtycke från de som skrivit inläggen. Även om det finns en medvetenhet att andra kommer att läsa det som publiceras har inte avsändaren explicit gett sitt samtycke till att materialet ska användas i en viss studie. Gränsen mellan offentligt och privat är suddig när det kommer till innehåll som publicerats på nätet. Det är därför viktigt för forskaren att reflektera kring att vissa användare ser innehållet som privat, att vissa användare kan skriva på ett speciellt sätt som gör att de går att identifiera och därför inte skyddas av ett alias. Därtill är det inte heller möjligt att vara säker på vilken ålder användarna har vilket skapar problemet att en användare kan vara minderårig (Berg, 2015a, s. 154-155). För att undvika att användare identifieras genom hur de skriver eller att en Google-sökning på citatet gör att tråden kommer upp har valet gjorts att i denna studie anonymisera citat genom att skriva om dem. De citat som anges i analysen är därför inte direkta citat från trådarna på internetforumet utan omformulerade sådana, för att skydda användarnas anonymitet. Detta tillvägagångssätt är något som Berg (2015b, s. 132) tar upp som ett alternativ, men påpekar även att det kan få analytiska konsekvenser. Dessutom anger Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Lunds universitet att direktcitat från öppna forum inte får användas i uppsatser (Samhällsvetenskapliga fakulteten, 2023, s. 4). I detta fall har avvägningen gjorts att vikten av anonymitet väger tyngre då det är politiska åsikter som i hög grad förekommer vilket kan anses vara ett känsligt ämne och dessutom kan vara en känslig personuppgift. Användarnamn har även bytts ut till "Användare 1" och så vidare för att inte användarnamn ska avslöja en individs identitet. När det kommer till risken att en användare är minderårig har avvägningen gjorts att Flashback har en åldersgräns på 18 år för att få vara medlem (Flashback, 2023). Det framgår inte hur Flashback arbetar för att säkerställa åldern på användarna men då åldersgränsen finns har avvägningen gjorts att utgå ifrån att användarna följer de regler som finns och därför är vuxna.

Huvudregeln är att deltagare i en studie ska informeras om studien och deltagandet och även samtycka till att delta (Vetenskapsrådet, 2017, s. 27). I och med att min data är insamlad digitalt från trådar i forum finns det inte möjlighet att kontakta de som skrivit inläggen i trådarna. Det är därmed inte möjligt att inhämta samtycken eller informera om deltagande i studien. Avvägningen att inte

försöka kontakta varje enskild användare i tråden gjordes eftersom den information som användaren gav ut i tråden inte är något som kan kopplas till den som person, exempelvis bostadsort, namn, ålder eller kön. När inläggen formulerats om och användarnamnet tagits bort finns det därför inget som knyter inlägget till användaren. Objektet för analysen är inte personens identitet utan de tankar och idéer som individen ger uttryck för. Dessutom är Flashback ett öppet forum vilket innebär att användarna kan tänkas vara medvetna om att inläggen läses av och kan användas av andra. Vetenskapsrådet (2017, s. 39) förtydligar även att de uppgifter som inhämtas inom ramen för ett forskningsprojekt inte är forskarens egendom och därför ska hanteras utifrån gällande lagar och regler. De inlägg och trådar som insamlats och analyserats raderades från datorn efter att studien var färdig. De har inte heller använts i andra syften. Detta för att följa Vetenskapsrådets riktlinjer om att uppgifterna inte är min privata egendom och endast ska användas för forskningsprojektet. Uppgifter som inhämtas i samband med studien ska också behandlas med konfidentialitet vilket innebär att deltagarna ska kunna försäkras anonymitet och uppgifter ska behandlas med detta i åtanke (Vetenskapsrådet, 2017, s. 40). Som tidigare nämnt har de citat som använts skrivits om för att de inte ska vara sökbara. Användarnamn har också bytts ut för att anonymisera de som skrivit inläggen. På detta sätt har deltagarnas konfidentialitet varit vägledande i arbetet med uppsatsen.

5.7 Studiens tillförlitlighet

Som alternativ till de traditionella kvalitetskriterierna validitet och reliabilitet som är vanligt vid kvantitativa studier kommer alternativa krav som är mer lämpliga för kvalitativa studier användas här. Huvudkriteriet är tillförlitlighet och kan brytas ner i trovärdighet, pålitlighet, överförbarhet och "en möjlighet att styrka och konfirmera" (Bryman, 2018, s. 467). *Trovärdighet* handlar om att forskaren ska framställa materialet på ett trovärdigt sätt. Forskaren ska följa de regler som finns kring forskningen och om det är möjligt låta respondenten validera det forskaren kommit fram till utifrån vad den sagt (Ibid.). En brist med min studie är att jag inte har möjlighet att använda mig av respondentvalidering då jag inte haft någon kontakt med de som skrivit de analyserade inläggen. Däremot presenteras materialet i form av citat, som dock är omskrivna enligt tidigare beskrivning,

vilket gör att det som personerna skriver presenteras så som det är skrivet. Ett problem kvarstår dock fortfarande, jag kan bara gå på det som står explicit och inte be om några förtydliganden. Att citaten är omskrivna är också något som behöver diskuteras utifrån om det påverkar trovärdigheten. Eftersom citaten skrivs om med andra ord än de som användaren ursprungligen använde finns det en risk att budskapet förvrängs eller att styrkan i hur användaren uttrycker sig minskar/ökar. På så sätt kan det påverka trovärdigheten negativt att citaten är omskrivna. Dock har omskrivningen gjorts så liten som möjligt, just för att förhindra att studiens trovärdighet påverkas.

Överförbarhet handlar om att forskaren ska ge fylliga och täta beskrivningar av materialet för att andra forskare ska kunna bedöma om resultaten är överförbara till andra studier (Bryman, 2018, s. 468). Detta har gjorts genom att presentera ett flertal citat i analysen för att vara transparent med vad som står i de inlägg som ligger till grund för analysen. Dessutom har jag eftersträvat att visa på en variation i materialet genom att presentera citat. *Pålitlighet* handlar om att forskaren ska vara transparent med alla delar i forskningsprocessen för att andra forskare ska kunna granska kvaliteten på studien (Bryman, 2018, s. 468-469). Genom detta metodavsnitt har jag avsett att vara tydlig med mina metodval och metodologiska överväganden samt tillvägagångssättet vid analysarbetet. I teoriavsnittet har teoretiska utgångspunkter presenterats för att tydliggöra vilka teoretiska antaganden som studien bygger på. Dessutom har centrala begrepp presenterats för att tydliggöra för läsaren vad som avses med begrepp som tillit, misstro och diskurs.

“Möjlighet att styrka och konfirmera” handlar om att forskaren ska agera i “god tro”, med andra ord ska forskaren inte låta personliga föreställningar och teoretisk inriktning påverka resultaten och genomförandet av studien (Bryman, 2018, s. 470). I början av detta avsnitt har jag redovisat min egen förförståelse i förhållande till ämnet för att vara tydlig med att jag som forskare aldrig kan vara helt objektiv i mina beskrivningar. Däremot har jag eftersträvat att ha ett öppet sinne när jag genomfört min analys och har kontinuerligt under processen i samråd med min handledare utbytt och diskuterat idéer samt bett honom och andra studenter kritiskt granska min text.

En fråga som är värd att diskutera inom ramen för studiens tillförlitlighet är om de diskussioner på forumet som ligger till grund för analysen kan sägas vara en studie av LVU-kampanjen, eller om det snarare berör misstro mot socialtjänsten i stort. Detta är alltid en risk vid studier av data som redan finns tillgänglig och som forskaren inte kan påverka eftersom forskaren då inte specifikt kan efterfråga information om ett visst ämne. I min studie har jag utfört ett flertal åtgärder för att minimera denna risk. Det första var mina urvalskriterier, dels vilket tidsspänn som trådarna skulle vara inom och dels att trådstartaren skulle nämna LVU-kampanjen eller något snarlikt kopplat till den i trådstarten. En annan åtgärd var min sökning på Flashback då denna specifikt var "LVU kampanj" snarare än mer allmänna sökningar som "socialtjänst misstro". Ytterligare en åtgärd var att jag endast följde tråden så länge som den berörde LVU-kampanjen. Slutligen har jag noggrant läst trådarna med frågan "rör detta LVU-kampanjen?" i åtanke. Trots dessa åtgärder finns det en oundviklig risk att diskussionen kan ha rört sig utanför LVU-kampanjen och mer handlat om en allmän misstro men då den misstron också hänger ihop med LVU-kampanjens narrativ bör denna risk vara liten och inte ha påverkat studiens resultat på något avsevärt sätt.

Som tidigare nämnt finns det även särskilda kriterier som gäller just analys av texter. Bergström och Boréus (2018, s. 42) lyfter fram att vikten av att välja en lämplig metod och analysverktyg samt medvetenhet om vilken tolkningsstrategi som forskaren utgår ifrån. Dessutom tar författarna upp vikten av transparens i alla delar av forskningsprocessen och att andra forskare kan upprepa studien med samma resultat. De nämner även vikten av extern och intern källkritik, som tagits upp tidigare i detta avsnitt (Ibid.). Alla dessa faktorer har varit faktorer som funnits med under arbetets gång och även diskuterats i ovanstående stycken.

6. Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras resultatet och den analys som gjorts av det insamlade materialet. Här kommer även uppsatsens frågeställningar att besvaras och diskuteras. Inledningsvis presenteras de diskurser som har gått att identifiera på forumet, sedan följer en analys av de subjekspositioner som användare intar i diskussionerna samt hur dessa diskuteras och ifrågasätts i trådarna. Därpå analyseras den antagonism som uppstår mellan diskurserna och vilka hegemoniska interventioner som används för att återetablera balans på det diskursiva fältet. För att knyta ihop analysen kopplas den slutligen till en mer övergripande makronivå.

6.1 Vilka diskurser råder på forumet?

I detta avsnitt besvaras den första frågeställningen som behandlar vilka diskurser som går att identifiera i trådarna. Inledningsvis kunde två olika diskurser ses ta form i materialet. Den första kan benämnas som *lättvindiga omhändertaganden* och präglas av en tanke om att det i Sverige är för lätt att omhänderta barn. I denna diskurs kan även antaganden som att socialsekreterare är inkompetenta och att utredningarna som görs är bristfälliga och ibland bygger på lögn ses. Det finns även föreställningar om att förvaltningsrätten endast lyssnar på socialtjänstens bedömning och att barn därför omhändertas utan grund. Det förekommer även resonemang kring att "fel" barn omhändertas medan barn som verkligen far illa lämnas hos sina biologiska föräldrar. Det förekommer också resonemang om att socialtjänsten omhändertar barn baserat på lösa grunder samt rykten och att dessa barn egentligen inte far illa. I denna diskurs kan en uttalad misstro mot socialtjänsten och rättssystemet anas. LVU-kampanjen verkar inom denna diskurs ses som en typ av sanning, även om det inom diskursen också verkar vara öppet för förhandling om alla kampanjens narrativ stämmer, särskilt de narrativ som berör att socialtjänsten specifikt omhändertar muslimska barn. En användare skriver följande:

Nonsens-anmälningar har förmågan att förstöra familjers liv, för vad sker i svenska familjer 'vid minsta misstanke om oro'? Då går soc in och omkullkastar

hela familjen. Det är lättare än i familjer med invandrabakgrund. Om soc omhändertar ett muslimskt barn finns det bra skäl - Användare 70 (tråd 1)

Citatet visar att användaren håller med om ovanstående resonemang att socialtjänsten förvisso tar barn utan att det finns grund för det. Användaren vänder sig dock emot påståendet att muslimska barn skulle omhändertas utan grund, istället resonerar användaren att när just muslimska barn omhändertas, då finns det goda grunder för det. Liknande resonemang präglar också denna diskurs. Även om användarna ses följa vissa av kampanjens narrativ som en sanning finns det samtidigt en uttalad misstro mot påståendet att just muslimer eller invandrare skulle vara särskilt utsatta, eller om det stämmer att de är särskilt utsatta så finns det en anledning till det. Detta diskuteras vidare i avsnitt 6.3.2 om olika gruppers premisser.

I denna diskurs kan tecknet *omhändertagande av barn* ses vara en nodalpunkt – tecknet är i sig tomt och saknar mening men inom diskursens fylls den av olika moment som kidnappning, lättvindighet, lösa grunder, inkompetens, splittring av familjer och lögn. När dessa moment, som också i grunden är element då även de är betydelselösa utanför diskursen, bildar detta tillsammans ett nät som kan ses genomsyra denna diskurs på forumet (jfr Laclau och Mouffe, 2001). I resterande delar av analysen kommer denna diskurs att benämnas som lättvindighetsdiskursen.

Den andra diskursen som kan ses präglar diskussionerna på forumet kan benämnas som *höga krav för omhändertaganden*. Denna diskurs präglas, i motsats till den föregående, av en tanke om att det är svårt för socialtjänsten att få igenom ett omhändertagande, att barn lämnas hos sina biologiska föräldrar för länge och att det krävs för många orosanmälningar innan socialtjänsten ingriper. Allt detta mynnar ut i en föreställning om att kraven för omhändertagande som ställs upp i LVU är för högt satta och att det därför är i princip omöjligt för socialtjänsten att ingripa i tid. Denna diskurs kan ses vara mer splittrad än den föregående, här finns inslag av både tillit och misstro till socialtjänsten och rättssystemet. I denna diskurs benämns kampanjen i större utsträckning som en desinformationskampanj men det finns delade åsikter även kring detta. En användare beskriver:

Att du sprider propaganda om Sveriges myndigheter är fortfarande synd. Det finns ju dock yttrandefrihet så jag kan inte stoppa dig. Vi har mycket tillit till myndigheter i Sverige av en bra anledning, som jag sa tidigare. Så du kommer nog inte så långt. - Användare 28a (tråd 2)

I detta citat beskriver användaren att de resonemang som förs inom ramen för kampanjen kan anses vara propaganda, vilket också kan ses som ett uttryck för desinformation. Användaren poängterar dock också att svenskar, enligt hen, har en stor tillit till svenska myndigheter av en anledning. Detta kan ses knyta an till resonemangen om att socialtjänsten följer lagen, detta är dock inget denna användare går in på. En annan användare menar dock:

Det är inte märkligt att man anser att någon man inte gillar gjort fel, även utan desinformation. Myndigheter är onda i många länder oavsett vilka beslut som fattas. Desinformation, sämre erfarenheter från hemländer och låg självinsikt kan förklara detta med soc. - Användare 29b (tråd 3)

Denna användare verkar ha mer förståelse för varför andra användare kan anamma de narrativ som enligt denna användare kan ses som desinformation. I detta resonemang framkommer också anledningar till att andra användare vill tro på de narrativ som sprids i kampanjen. Enligt denna användare handlar det om dålig självinsikt och dåliga erfarenheter från ett "hemland". Dessa två citat visar att användarna inom denna diskurs delvis håller med varandra, samtidigt som de också har olika uppfattningar om vissa delar av kampanjen.

I denna tråd kan nodalpunkten ses vara *omhändertagande av barn*, något som känns igen från den förra diskursen. Här fylls dock tecknet med en annan mening, eftersom tecknen utanför diskursen är tomma kan detta ses vara en tydlig indikation på att tecknen är föremål för en betydande förhandling då de fylls med nästan motsatt mening i de olika diskurserna. De moment som omsluter denna nodalpunkt kan ses vara högt satta krav, oförmåga att agera, svårigheter att agera och desinformation (jfr Laclau och Mouffe, 2001). I resterande del av analysen kommer denna diskurs att benämnas som höga krav-diskursen.

I trådarna råder det öppen antagonism mellan de två diskurserna där båda två slåss om att vara den dominerande polen. För att försöka dominera det diskursiva fältet sker så kallade hegemoniska interventioner för att inte riskera att diskursen faller samman helt. Detta kan ses både i lättvindighetsdiskursen och höga krav-diskursen genom att användarna angriper de användare som är en del av den andra diskursen. Genom att läsa inläggen i trådarna får man uppfattningen om att höga krav-diskursen länge varit den rådande diskursen och att lättvindighetsdiskursen nu kommer som ett hot mot den. Inträdet av lättvindighetsdiskursen har därför skapat antagonism mellan diskurserna på forumet.

6.2 Tillgängliga subjektpositioner och utnyttjandet av dem

I detta avsnitt besvaras den andra frågeställningen. Det första temat som identifierats handlar om att inta subjektpositionen som någon som har insyn eller erfarenhet. Det andra temat handlar om att göra anspråk på att ha kunskap inom något område som är relevant för diskussionen och utifrån det inta en viss subjektposition.

6.2.1 Att ha insyn eller erfarenhet

Inom diskurser finns en mängd olika subjektpositioner som individen kan inta. Som tidigare nämnt i teoriavsnittet har individen enligt Laclau och Mouffe (2001) en aktörsroll som innebär en möjlighet för individen själv att positionera sig och anta olika subjektpositioner, vilka kan vara olika beroende på kontext och omslutande diskurs. I trådarna finns det ett antal exempel på hur olika användare positionerar sig i diskussioner och som en del av de olika diskurserna. En sådan position kan benämnas som "påstådd socionom", denna position återkommer i de olika trådarna flera gånger och ett framträdande kännetecken är att individen redan i sitt första inlägg kommer med påståenden om att den antingen är kompetent inom området med grund i att personen har en socionomutbildning eller en hänvisning till att den själv "jobbar inom området". Denna position var nästan endast förekommande som en del av höga krav-diskursen. En användare beskriver sig själv:

Min socionomutbildning gör att jag vet. Att träffa socialen på ett möte är ofarligt.
Möten leder nästan aldrig vidare till någon åtgärd. - Användare 9a (tråd 2)

Här hänvisar användaren explicit till att den själv bör ses som någon som vet
“sanningen” eftersom denna själv är socionom. I ett annat inlägg fortsätter
användaren:

Socialen är inte min arbetsplats. På mitt jobb behandlas båda könen likadant.
Som sagt så arbetar jag inte på socialen så att säga ‘ni’ blir felaktigt. - Användare
9a (tråd 2)

En intressant aspekt med den här användarens positionering är att den å ena sidan
försvarar de som jobbar på socialtjänsten genom att beskriva att “ett möte med
socialen är inget farligt” och därmed kan antas uttrycka att det inte finns någon
grund i påståendena om att socialtjänsten tar barn utan en rättsligt motiverad
grund. I det andra inlägget som användaren skriver uttrycker dock denna åsikten
att män och kvinnor behandlas lika inom dennes yrke, vilket implicerar att män
och kvinnor kanske inte behandlas lika inom socialtjänsten. Användaren
positionerar sig därmed som socionom men inte som socialsekreterare och stöttar
å ena sidan socialtjänstens arbete men implicerar å andra sidan att män och
kvinnor kanske inte behandlas lika inom socialtjänsten. Det finns därför en
dualitet i den position som användaren antar.

Något som dock var mindre vanligt förekommande i trådarna var att personer
benämnde sig själva som just socialsekreterare. En anledning till detta kan
eventuellt vara att det i trådarna förekom en stor mängd inlägg där negativa
föreställningar om just yrkesgruppen socialsekreterare uttrycktes. En annan
användare skriver exempelvis:

Det behövs fortfarande hjälp och stöd för barnen i familjerna, även om
socialsekreterare inte har rätt kompetens, vilket knappast är en hemlighet. -
Användare 20b (tråd 3)

Här uttrycker användaren explicit en negativ föreställning om socialsekreterare, nämligen att de saknar relevant kompetens. Det var också vanligt förekommande i trådarna att socialsekreterare benämndes med namn som omringas av negativa föreställningar, exempelvis “soctant” eller “sockärring”. Här följer några exempel där ord som förmedlar detta framkommer:

Det finns fall där soctanter utan anledning har jävlats med familjer så mycket som det bara går. Där har det inte funnits något fel eller märkligt med föräldrarna.
- Användare 36b (tråd 3)

En annan användare beskriver:

[...] Det enda som behövs är en oärlig soss kärring med personlig vendetta för att de ska ta ditt barn. Det krävs nästan inget [...] - Användare 25a (tråd 2)

Ytterligare en användare skriver:

I utredningarna kan socialkärningarna i verkligheten hitta på vad fan som helst. Utredningen väger tungt i domstolens beslut. Även om domstolen går emot utredningen kan socialkärningarna ändå fortsätta att gå sin egen väg, tvärtemot domstolens beslut. - Användare 38a (tråd 2)

I dessa citat används både nedsättande ord mot socialsekreterare och förekommer påståenden om att de är inkompetenta och att deras beslut fattas på lösa grunder samt även föreställningen att de går emot domstolens beslut. Med bakgrund i att detta är föreställningar som var vanligt förekommande i diskussionerna är det inte anmärkningsvärt att användare inte väljer att anta subjektspositionen socialsekreterare utan istället socionom, som inte verkar ha samma negativa klang i diskussionerna om just omhändertaganden. Detta kan kopplas till hur Laclau och Mouffe (2001) beskriver att identitet alltid ställs emot vad man *inte* är. Positionen socionom ställs emot att eftersom man är socionom så är man inte socialsekreterare (i denna diskussion i alla fall) och bör därför inte tillskrivas samma negativa föreställningar. Istället indikerar socionom-användarnas inlägg att de i egenskap av just socionomer bör ses som neutrala sanningssägare eftersom de har en viss utbildning, kunskap och “insyn”. Just aspekten att ha insyn verkar

vara en subjektsposition som är eftersträvad i diskussionerna. Flera användare hänvisar just till att de är “personer med insyn” genom att de är anhörig till någon som arbetar på socialtjänsten, anhörig till någon som varit i kontakt med socialtjänsten efter exempelvis en orosanmälan eller någon som själv blivit utredd som förälder av socialtjänsten. En användare berättar följande:

Småbarns överifierade utsagor gör att man direkt omhändertar. Detta tyder på en avsaknad av pedagogisk kunskap om småbarn från socialtjänstens sida. En anhörig som jobbar nära socialtjänsten intygar att det inte sällan är så. - Användare 30b (tråd 3)

Här berättar användaren att den har en anhörig som har insyn och implicerar via detta att användaren själv därför också har insyn och att dennes åsikter därför bör tillmätas stor vikt. Att hänvisa till att man har “insyn” är något som förekommer inom båda diskurserna. Det var dock något mer vanligt förekommande i lättvindighetsdiskursen, som var kritisk mot socialtjänsten. Detta kan knytas an till Nilsson och Landstedts (2022) studie som visade personer med egen erfarenhet av socialtjänsten eller anhöriga till någon som är det i större utsträckning har lägre tillit till socialtjänsten. Vad detta beror på är dock svårt att säga utifrån det empiriska materialet. En annan användare som verkar ha större tillit till socialtjänsten berättar:

Min bedömning är att 99,9 procent av alla omhändertaganden är rätta. Detta vet jag utifrån min insikt i systemet och erfarenhet. En grundlig och lång utredning har föregått omhändertagandet i samtliga fall och det har funnits åtskilliga chanser för föräldrarna att motbevisa det som anmälts. Slutligen har situationen prövats i domstol. - Användare 33a (tråd 2)

I ovanstående citat hänvisar användaren både till sin egen erfarenhet och “insikt i systemet”, även om det är oklart varifrån denna insikt kommer. Att hänvisa till insikt verkar därmed vara ett sätt användarna i trådarna utnyttjar för att försöka vinna legitimitet och få sin egen uppfattning att framstå som sanning.

6.2.2 Kunskapsanspråk och faktaauktoriteter

Ett annat sätt för användarna att vinna legitimitet i sin subjektposition är att visa på att de har kunskap om ämnet. Dessa kan kallas för faktaauktoriteter och hänvisar ofta till olika källor, såsom statistik, nyhetsartiklar eller uppmärksammade fall som de känner till. Ett annat sätt att visa kunskap är att dra historiska paralleller för att visa hur "historien upprepar sig". Ett exempel på det sistnämnda är följande citat:

Sosse sverige har under både 1800-talet och 1900-talet tagit barn från familjer så det här är inget nytt. Som du skriver var det tidigare fattiga och marginaliserade grupper. Långt in på 1700-talet steriliserades personer med psykisk sjukdom och förståndshandikappning. Det är bra att komma ihåg idag i Sverige när man i papegojkör skriker fascist eller nazist utan att veta vad det innebär eller ha en förankring i historien. - Användare 57 (tråd 1)

I detta citat drar användaren paralleller till Sveriges historia genom att påpeka hur fattiga och olika marginaliserade grupper har behandlats historiskt. Detta används för att visa att det som påstås om socialtjänsten i LVU-kampanjen är sant och bara en fortsättning på något som pågått länge. En intressant aspekt med citatet är att användaren också hävdar att andra som gör vissa uttalanden i Sverige inte har någon förankring i historien. Detta tyder på att användaren ser sin historiska kunskap som något som ger påståendena legitimitet. En annan person berättar hur vanligt den anser att det är med omhändertaganden:

I Sverige omhändertas cirka 3% av alla barn enligt LVU. Var och en får själv bedöma om det är lågt eller högt. - Användare 18a (tråd 2)

Senare i tråden får användaren frågor och ifrågasättanden om varifrån siffran kommer och användaren hänvisar då till statistik från Socialstyrelsen. Det sker sedan en diskussion om tolkningen av siffran är rätt. Det är i denna analys inte aktuellt att diskutera huruvida det är sant att 3% av alla barn omhändertas. Det som dock är intressant är att offentlig statistik från en svensk myndighet används som belägg för hur många barn som omhändertas. Detta blir särskilt intressant eftersom det i tråden förekommer både tillit och misstro till svenska myndigheter,

där Socialstyrelsen ingår. Detta knyter också an till de tidigare nämnda diskurserna. Att en siffra presenteras skapar en form av oro i tråden och många användare vill dels själva kontrollera siffran eller motbevisa siffran med annan statistik. Detta utan att den som själv framförde siffran har uttryckt huruvida det är högt eller lågt. Det verkar som att tolkningen av siffran speglar användarnas egna syn på omhändertaganden och att det börjar ske en form av sammanbrott i tråden, nästan som att en sorts panikartad stämning utbryter. Detta kan ses i följande citat:

Finns det en källa på den siffran? - Användare 24a (tråd 2)

En annan användare efterfrågar fakta samtidigt som den uttrycker att den utgår ifrån att siffran är felaktig:

Framför gärna fakta för ditt påstående? Jag utgår ifrån att du inte har det. -
Användare 9a (tråd 2)

I ovanstående citat framgår det tydligt att användaren redan ser på påståendet med viss skepsis. Användare 24a uttrycker sig igen efter att användare 18a har klistrat in en länk till Socialstyrelsen. Hen skriver följande:

Det framgår inget. Vad är varje kull? Enligt LVU är barn 0-20 år och det är väl cirka 1,7 miljoner - Användare 24a (tråd 2)

Dessa citat är tydliga exempel på att en siffra som både kan tolkas som hög och låg skapar en spricka i diskursen beroende på vilken diskurs användaren tillhör. Reaktionen på denna spricka blir då att användaren tar till strategier för att kunna återetablera dominans på det diskursiva fältet.

Men hur får då användaren tillgång till sin subjektspostion? Det tecken som kan ses utgöra nodalpunkten i konstruktionen av subjektspostionen blir den benämning som användaren ger sig själv (jfr Laclau och Mouffe 2001). Exempelvis är "socioonom" nodalpunkt i en subjektspostion. En typ av ekvivalenskedja kan sedan urskiljas där subjektspostionen knyts till både det som personen är och inte är. Då subjektspostioner är flytande och individen i sin roll

som aktör själv kan använda olika subjektspositioner kan subjektspositionen ses som ett sätt som individen konstruerar sig själv på (jfr Laclau och Mouffe, 2001). Olika sätt användarna gör detta på kan urskiljas redan tidigare i denna analys, specifikt i avsnittet om hur användare konstruerar sig själva som socionomer, i kontrast till socialsekreterare. Benämningen socionom knyts där till tecken som kunnig, insyn och neutral. Att individen själv vill hävda denna subjektsposition är dock en annan sak än att andra användare accepterar denna ekvivalenskedja och därmed användarens konstruktion av sig själv. Detta görs exempelvis genom att andra användare ifrågasätter att tecknet socionom naturligt ska knytas till tecknen som kunnig eller utbildad. Detta är ett tydligt exempel på att element utanför den specifika diskursen är tomma, genom att vara en del av lättvindighetsdiskursen blir tecknen till ett moment med en viss mening medan de i höga krav-diskursen blir moment med en annan mening. En användare väljer exempelvis att ifrågasätta socionomutbildningen i sin helhet:

Jag har en universitets utbildning, ja. Men hahah det har dom inte alls, eller menar du att socionom är en utbildning? [skrattande smiley] - Användare 25a (tråd 2)

Här vänder sig användaren tydligt emot den benämning och sammanknytning av tecken som den andra användaren tillskriver sin subjektsposition. Användare 25a väljer dessutom att själv tillskriva sig en subjektsposition som universitetsutbildad, eventuellt för att själv visa sig som kunnig i universitetsvärlden och kring olika utbildningar. Även detta är öppet för förhandling i tråden, användaren som benämner sig själv som socionom fortsätter:

Ja, socionomprogrammet är en utbildning. Det är lite konstigt att påstå något annat då den finns på flera olika skolor. - Användare 9a (tråd 2)

I detta citat försöker användaren att återigen hävda sin subjektsposition och att den tillskrivning av tecken som gjorts är korrekt. Användaren väljer dessutom att hänvisa till att utbildningen finns på flera olika skolor, som ett sätt att visa på dess legitimitet. Detta är ett av ett flertal exempel i tråden när användare ifrågasätter

dels de subjekspositioner en annan användare väljer att inta eller där användare ifrågasätter den ekvivalenskedja som följer den antagna subjekspositionen.

6.3 Antagonism och hegemoniska interventioner på forumet

Detta avsnitt besvarar den tredje frågeställningen som handlar om antagonism och hegemoniska interventioner på forumet. Först ges ett exempel på där antagonism råder mellan de olika diskurserna och vilka hegemoniska interventioner som där kan identifieras. Därefter ges ett exempel på när antagonism hade kunnat uppstå men där diskurserna trots allt existerar sida vid sida.

6.3.1 Svenska myndigheter – styrda av välvilja eller illvilja?

De två olika diskurserna som kan ses som varandras motpoler kan också ses ha två motsatta synsätt på svenska myndigheter, i synnerhet socialtjänsten. Lättvindighetsdiskursen kan ses präglas av en misstro mot myndigheter – socialtjänsten och tjänstemännen som arbetar där är inte att lita på. Det kan sägas finnas en föreställning om att socialtjänstens arbete i grunden bygger på illvilja. Socialtjänsten har därmed ett incitament att inte göra korrekta bedömningar eller skriva välgrundade utredningar. Höga krav-diskursen kan istället ses präglas av en övergripande tillit till socialtjänsten och tjänstemännen som arbetar där. Som tidigare nämnt finns det dock inslag av misstro även inom denna diskurs. Det finns en tro på att socialtjänsten styrs av välvilja i grunden men att resurserna för att kunna göra korrekta bedömningar till stor del saknas. Det finns även en föreställning om att LVU ställer för höga krav vilket gör att barn omhändertas för sent när problemen i familjen redan funnits länge. Det är detta som huvudsakligen ligger till grund för den misstro som finns gentemot socialtjänsten inom diskursen. En användare skriver följande:

Det handlar inte om impulsiva infall från enskilda socialsekreterare eller om en enstaka orosanmälan. Socialtjänsten har information från flera källor och det finns mycket information i de underlag som inlämnas till domstolen. Oro för barnet har funnits hos skola, polis, grannar etc i flera år. Och innan barnet omhändertas har det varit illa länge. Socialtjänsten har också provat olika frivilliga insatser och gett föräldrarna chansen att "skärpa sig". Idag är sanningen att barn i princip omhändertas för sällan. Detta på grund av att socialtjänsten

måste ha mängder med information som motiverar för domstolen att barnet verkligen far illa. - Användare 28a (tråd 2)

Detta är ett exempel på att användaren har föreställningen om att socialtjänsten *vill* göra rätt, men de krav som ställs är för höga för att socialtjänsten ska *kunna* göra rätt. Det kan därför anas en misstro till att alla barn som far illa får den hjälp de behöver från socialtjänsten och att socialtjänsten gör fel i bemärkelsen att de i första hand erbjuder frivilliga insatser till familjerna, men det finns samtidigt en tilltro till att detta är en konsekvens av hur rättssystemet och lagen ser ut, snarare än att socialtjänsten medvetet gör fel. I lättvindighetsdiskursen är istället resonemang som detta vanligt förekommande:

Bara blåögda idioter tror att socialen utför ett korrekt jobb. Jag vet två fall där barn tagits från sin mamma för att deras fäder sitter och ljuger ihop skit när kvinnan lämnat dem. Det kallas hämnd, precis som hedersmotiv där muppar mördar sina fruar, fast svenska män gör det genom barn. Svenska myndigheter är ett skämt, många svenska lever i en illusion där bara för att man är utbildad så kan man inte förstå verkligheten riktigt. - Användare 37b (tråd 3)

I detta citat kan en tydlig misstro mot socialtjänsten anas redan i första meningen där användaren påstår att socialtjänsten inte utför sitt uppdrag på ett korrekt sätt. Användaren ger även två egna exempel på fall där den anser att socialtjänstens bedömning är inkorrekt. Det finns även en misstro i inlägget till svenskars förmåga att bedöma huruvida socialtjänsten gör korrekta bedömningar eller inte, där användaren också implicerar att bara "idioter" kan ha tillit till dem.

Denna splittring mellan diskurserna har även ett konfliktelement – med andra ord råder antagonism inom det diskursiva fältet. Antagonismen består i grunden av att det finns just den tidigare nämnda splittringen mellan diskurserna om huruvida socialtjänstens arbete grundas på välvilja eller illvilja. Laclau och Mouffe (2001) beskriver att reaktionen på antagonism är hegemoniska interventioner som syftar till att återställa ordningen i diskursen. Detta sker från båda diskursernas håll och kan därför ses som olika konfliktstrategier som används för att återställa ordningen. Det kan vara på sin plats att här också poängtera att hegemoniska

interventioner är något som sker omedvetet av användarna, det är inte medvetna strategier från deras sida som används för att försöka återställa ordningen.

En hegemonisk intervention som kan ses från höga krav-diskursen är hänvisningar till att det är domstolen som beslutar om LVU och inte socialtjänsten. Detta kan ses som en intervention för att försöka hävda att det ligger bortom socialtjänstens makt att besluta om LVU. Det kan ses som ett försök till att behålla den diskursiva föreställningen om att socialtjänsten styrs av en välvilja och vill göra rätt men att det är domstolarna som sätter käppar i hjulen för detta arbete. En användare skriver:

Omhändertaganden av barn är inget socialtjänsten kan göra godtyckligt. Det är strikt reglerat i lag. Domstolen avgör alla ärenden eftersom de går upp i domstol. Det är domstolen som bestämmer om barnet ska vara placerat utanför hemmet eller inte. - Användare 28a (tråd 2)

Användaren gör tydliga hänvisningar till att det ligger utanför socialtjänstens befogenheter att besluta om omhändertaganden. Det verkar enligt användaren inte finnas några oklarheter kring detta, eftersom den uttrycker sig så bestämt som att *alla* ärenden går upp i domstol och att det är *strikt* reglerat i lag.

Påståenden som det ovanstående bemöts såklart med svar från användare i lättvindighetsdiskursen, och detta kan istället ses som en hegemonisk intervention från deras sida. Denna hegemoniska intervention består istället av att domstolarna lyssnar blint på socialtjänsten, det är därför egentligen socialtjänsten som fattar besluten eftersom domstolarna gör det socialtjänsten vill. Det finns ett flertal exempel på detta. En användare skriver exempelvis:

Du förstår inte hur systemet fungerar. Ja Socialnämndens politiker måste skriva på besluten. Och ja det finns rådmän i förvaltningsrätten som måste godkänna besluten. Men dessa utreder ingenting. Det är bara socialsekreterare som utreder. Både domare och politiker måste tro på om en socialsekreterare säger att en familj är dysfunktionell. Förvaltningsrätten granskar bara de beslut som socialnämnden och i praktiken socialsekreterare har fattat. De beslutar egentligen inget. - Användare 3b (tråd 3)

I det ovanstående exemplet uttrycker användaren explicit att det är socialsekreterare som i praktiken fattar besluten, eftersom förvaltningsrätten enligt denna användare bara granskar beslut, snarare än fattar egna självständiga beslut eller gör egna bedömningar. I det ovanstående resonemanget finns även en tydlig hänvisning till att användare som inte tror på detta “inte har förstått hur systemet fungerar”. Med andra ord hänvisar denna användare till andra användares okunskap som en förklaring till varför de inte erkänner sanningen. Genom att på så sätt trycka ner andra användare och deras resonemang kan detta ses som en strategi som används för att understryka att man själv har rätt och de andra fel. Detta kan också kopplas till hur användare använder sina subjekspositioner på olika sätt. Genom att hävda att man själv har insyn eller sitter på kunskap som inte andra användare har kan man också på ett starkare sätt hävda att man själv har rätt.

Dessa hegemoniska interventioner från båda sidorna kan ses som sätt de olika diskurserna möts på det diskursiva fältet och hur förhandlingen om olika teckens betydelse pågår. Ett sådant exempel är om beslut om LVU ska kopplas till “rättssäkert” eller “rättsosäkert”. Det sker således även en förhandling om hur olika element ska bli till moment i de olika diskurserna. Huruvida det är socialtjänsten som styr vad rätten beslutar eller om rättens beslut ska ses som självständiga kan också knytas an till den ovanstående diskussionen om huruvida socialtjänsten styrs av välvilja eller illvilja. Om socialtjänsten styrs av välvilja bör det inte vara några problem om deras beslut ifrågasätts av rätten eftersom socialtjänsten vill väl för både barnet och föräldrarna. Om socialtjänsten istället styrs av illvilja bör socialtjänsten inte ha något intresse i vad rätten eller lagen anser om deras beslut.

En annan hegemonisk intervention från höga krav-diskursen är att skylla på resursbrist – socialtjänsten vill göra rätt men den rådande resursbristen sätter stopp för det. Detta återkommer i flertalet inlägg där både tillit och misstro kan anas. En användare skriver:

Jag skulle säga att det sker för få omhändertaganden med tanke på att antalet gängkriminella ökar så mycket. Det finns inte resurser eller platser för att kunna omhänderta alla som behöver bli det. - Användare 23a (tråd 2)

Denna användare beskriver att det egentligen borde vara fler barn som omhändertas och hänvisar till den ökade gängkriminaliteten i samhället. Användaren menar vidare att det inte finns tillräckligt med resurser för att kunna göra det. Med andra ord, att socialtjänsten vill kunna göra rätt men att de inte kan på grund av bristande resurser. En annan användare fortsätter:

Fler familjer skulle behöva tidigare och mer hjälp och fler barn skulle troligen behöva omhändertas tidigare. Men det finns inga resurser [...] - Användare 24a (tråd 2)

Här berör användaren också socialtjänstens möjlighet att sätta in andra insatser till familjerna och pekar på att även detta beror på brist på resurser. Även denna användare menar att fler barn skulle omhändertas om det fanns tillräckligt med resurser. Det som är intressant med denna hegemoniska intervention är att den inte bemöts på samma sätt som den tidigare. Istället finns det användare i lättvindighetsdiskursen som också hänvisar till bristande resurser men istället gör det i kontexten att fel barn omhändertas. En användare skriver:

I Sverige omhändertas barn lättvindigt. Barn som ska och är i behov av skydd får inget på grund av bristande resurser. Föräldrar som söker vård för barnets välmående får sitt barn dödat av socialtjänsten medan ett annat litet barn i samma kommun får trauma av att pappan slår det varje dag och förskolan också reagerar på skador. Det barnet får inget skydd eller trygghet eftersom kommunen saknar pengar. - Användare 100 (tråd 1)

Den här användaren beskriver likt de förra att vissa barn inte omhändertas på grund av resursbrist. Samtidigt hävdar den här användaren att barn omhändertas för lättvindigt. Det är ett intressant exempel på hur olika användare kan använda samma resonemang på olika sätt. Det visar således på en bredd i materialet och hur alla resonemang omöjligt kan forceras in i en bestämd diskurs. Det går därför inte heller att säga att de hegemoniska interventionerna sker på ett medvetet sätt

av användarna. Detta beror på att diskurserna inte befinner sig på en mikronivå utan existerar på ett bredare och högre plan, där de påverkar människor och deras agerande men inte är medvetna för människorna och inte heller för användarna i trådarna.

6.3.2 Olika gruppers premisser

Ett annat tema som var förekommande i diskussionen på forumet var att olika grupper ställdes emot varandra där vissa grupper tillskrevs egenskaper som bra kontra dåliga föräldrar, hög kontra låg föräldraförmåga, tillhörighet till en modern kontra konservativ kultur och därmed också uppfostringsstil. Även i detta tema går det att se viss antagonism mellan diskurserna och därmed också hegemoniska interventioner men detta tema handlar i större grad om ett fall där antagonism inte råder. Detta tema handlar inte om hur olika grupper beskrivs utan snarare hur olika grupper används för att bevara den egna diskursen eller förhandla mot den andra diskursen. I alla trådar, och i synnerhet tråd 1, förekommer det många nedsättande ord och föreställningar som i stor utsträckning kan likställas med rasism. Dessa resonemang kommer inte att vara en del av denna analys då det inte kan anses vara en del av LVU-kampanjen utan snarare handlar om strömningar som idag är vanliga i det svenska samhället. Det går därmed utanför det som är fokus för denna uppsats.

Det första exemplet handlar om kategoriseringar såsom etnicitet, kultur och religion. Att skilja mellan dessa kategoriseringar i diskussionerna är svårt då exempelvis beteckningen muslim kan kopplas till alla tre kategorier. Dessa ses i denna analys därför som en sammansatt kategori. Den grupp som är absolut mest förekommande i denna kategori är muslimer, och i viss utsträckning även kristna och ateister. Det resonemang som i hög grad förekommer i båda diskurserna är att man instämmer i att muslimska barn omhändertas i större utsträckning än andra barn. I lättvindighetsdiskursen ses inte detta som ett direkt problem utan handlar snarare om omhändertaganden som faktiskt är rättfärdigade för barnens bästa, trots att man generellt har inställningen att omhändertaganden görs lättvindigt. En användare skriver:

De är oförmögna att uppfostra barnen på ett svenskt eller västerländskt sätt. I den kulturen skaffar man många barn, slår dem och skiter i den intellektuella utvecklingen. Sedan släpper man ut pojkarna på stan och de blir kriminella. Jag vill inte ens tänka på vad som händer med deras instängda döttrar. Socialen sitter inte och spejar på muslimer för att det är kul? De har säkert goda skäl att agera. - Användare 66 (tråd 1)

Detta är ett tydligt exempel på hur vissa grupper värderas olika inom diskurserna, och kan även vara ett exempel på när diskurserna existerar relativt stillsamt sida vid sida eftersom samma resonemang förekommer inom båda. Även om diskurserna inte håller med varandra i frågan sker det inte heller någon öppen förhandling mellan dem. En annan användare skriver:

Det är väl egentligen inget emot muslimer som grupp. Men jag kan bara hålla med om att det är sant. Socialtjänsten anser att barnen får fel värdegrund från sin kärnfamilj. - Användare 62 (tråd 1)

Det användaren håller med om är att fler muslimska barn omhändertas, men den här personen menar likt den föregående att detta inte är något felaktigt från socialtjänstens sida utan snarare handlar om att muslimska barn bör omhändertas i större utsträckning, både på grund av uppfostringsstilen och vilka värderingar man menar att familjen har. Dock uttrycker denna användare inget om huruvida detta är något bra eller dåligt, särskilt eftersom den skriver "socialtjänsten anser" istället för att uttrycka en personlig åsikt. Det finns ytterligare exempel på hur särskilt gruppen invandrare ställs emot andra grupper. En annan användare beskriver följande:

Soc ser mellan sina fingrar när det kommer till vissa grupper och är hårdare mot pursvenskar än invandrare från rudimentära kulturer. - Användare 7a (tråd 2)

I detta inlägg menar användaren att socialtjänsten är hårdare mot gruppen svenskar än vissa invandrargrupper. Detta resonemang är något som är vanligt förekommande, både när det kommer till dessa grupper och när det kommer till andra grupper så som kön eller klass. Det finns en föreställning inom båda

diskurserna att olika grupper behandlas olika av socialtjänsten. En användare beskriver att män och kvinnor behandlas olika både i möten och i vårdnadsfrågor:

Om man kollar på besluten som fattas så är det vanligare att kvinnor får vårdnaden än män. Hur går det att förklara enligt dig? Det gäller även hur män blir behandlade i såna frågor. Det är stor skillnad på hur kvinnor och män behandlas. Polisen hämtar in männen på förhör medan kvinnor kontaktas via telefon. Hur vanligt är det inte att du och dina medsyster sitter flera st (3-5 kvinnor) när ni ska anklaga och förhöra mannen under mötena? Behandlas kvinnorna på samma sätt? Nej, det gör de inte. - Användare 30a (tråd 2)

Användaren beskriver i inlägget att socialtjänsten gör stor skillnad på män och kvinnor, särskilt när det kommer till bemötande och behandling i möten.

Användaren menar också att kvinnor får vårdnaden i större utsträckning än män. Detta påstående är dock något som motsägs av andra användare, till skillnad från de påståenden som rör etnicitet, kultur och religion. Detta är intressant eftersom det då finns skillnad i diskurserna kring vad som får vara oomtvistat och vilka typer av argument som inte kan presenteras utan att sägas emot. Det ovanstående citatet kan knytas till lättvindighetsdiskursen eftersom det hade med socialsekreterares kompetens att göra och huruvida de utredningar som görs kan anses vara välgrundade och bestå av fakta. I höga krav-diskursen förekommer inte sådana resonemang utan detta är ännu en situation där antagonism kan ses uppstå. En användare skriver följande som ett svar om att socialsekreterare hatar män:

Det är många fler kvinnor än män, ja, men det är inte sant att de hatar män. Det finns såklart vissa individer som gör det men i regel är det inte så. - Användare 9a (tråd 2)

I detta citat uttrycker användaren tydligt att det finns en ojämn könsfördelning bland socialtjänstens personal men att detta inte innebär att socialsekreterare hatar män och därför implicit också uttrycker att de inte kommer behandla män och kvinnor olika. En intressant aspekt i citatet är att användaren uttrycker att det trots allt finns vissa individer inom socialtjänsten som hatar män vilket tyder på att användaren trots allt inte helt vill bortkasta teorin om det är så. Detta är samma

användare som tidigare antog subjektspositionen socionom men inte ville sammanblandas med gruppen socialsekreterare.

Sammanfattningsvis råder det inom vissa områden på det diskursiva fältet antagonism där de två diskurserna står mot varandra och olika hegemoniska interventioner äger rum för att försöka återetablera ordningen på fältet. Det finns dock också exempel på områden där antagonism hade kunnat uppstå, men där den trots allt inte gjort det och diskurserna istället existerar tillsammans bredvid varandra, till exempel när det kommer till frågan om hur många muslimska barn som omhändertas eller huruvida kvinnor och män behandlas jämlikt.

6.4 Fenomenet på makronivå

I tidigare delar av denna analys har analysen i stora delar handlat om fenomenet på en mikronivå, det vill säga på vad som går att identifiera och diskutera i de enskilda trådarna. I detta avsnitt knyts dessa resonemang an till en övergripande samhällsnivå, med andra ord en makronivå.

De två dominerande diskurser som identifierats på forumet går också att se på en större nivå i samhället och i kampanjen i stort. Det är inte bara i just dessa trådar på Flashback som dessa diskurser och föreställningarna som kommer med dem finns. Dels går många av narrativen som existerar i lättvindighetsdiskursen att koppla till de narrativ som identifierats av Ranstorp och Ahlerup (2023) i deras studie. Exempelvis narrativ om att socialtjänsten ljuger, att barn omhändertas på lösa grunder och att omhändertaganden i vissa fall kan likställas med kidnappning. Ett narrativ som dock är mindre förekommande är just påståendena relaterade till kultur, etnicitet och religion. I de analyserade trådarna finns det färre inslag av detta än vad Ranstorp och Ahlerup (2023) identifierat i sin studie. En anledning kan ha att göra med att trådarna är på svenska och användarnas åsikter därför kan vara mer baserade på hur diskursen i media i Sverige sett ut. Det kan också bero på att Flashback är en annan typ av forum än exempelvis sociala medier som Tiktok, X och Facebook där kampanjen varit förekommande tidigare och det är den delen av kampanjen som Ranstorp och Ahlerup (2023) har fokuserat på.

De strömningar av misstro och tillit som går att identifiera i trådarna speglar också den tillit och misstro som generellt kan ses i Sverige. I höga krav-diskursen förekommer det en stor mängd inlägg som tyder på en tillit till socialtjänsten, svenska myndigheter och en tro på att socialtjänsten och de tjänstemän som arbetar där vill göra rätt. Detta kan kopplas till den tidigare forskning som presenterats som visar att svenskar i hög grad har en stor tillit både till andra människor och till myndigheter (se exempelvis Nilsson och Landstedt, 2022; Holmberg och Rothstein, 2022). Dock visar förekomsten av misstro i båda diskurserna att det också finns en betydande mängd människor som upplever motsatsen, det vill säga att socialtjänsten och andra myndigheter inte vill väl och att man inte kan lita på dem. Detta kan också kopplas till studier som presenterats i tidigare forskning som visar att vissa grupper och människor med vissa erfarenheter upplever en lägre tillit till svenska myndigheter (se exempelvis Osman et al., 2016; Daerga et al., 2012; Nilsson och Landstedt, 2022). Eftersom det i detta fall inte finns någon personlig information om användarna går det inte att dra några slutsatser kring om de som i högre grad uttryckte misstro tillhör de grupper som forskningen tidigare visat generellt har lägre tillit till svenska myndigheter. Det förekom dock inlägg där användare uttryckte att de hade egen erfarenhet av socialtjänsten och att hen därför visste att socialtjänsten inte vill väl. Detta går att knyta an till Nilsson och Landstedts (2022) studie som visade att de med lägst tillit bland annat var dem som själva hade erfarenhet av socialtjänsten eller de som var anhöriga till någon som var det. Ett exempel på detta är följande inlägg:

Jag blev anmäld utan grund, det handlade om att vi inte följde skolplikten, anmälan var inte från skolan. Jag bad dem att inte säga till mitt barn vad de gällde för att mitt barn inte skulle bli oroligt men det sket dem i. De var otrevliga som om vi var kriminella och letade efter minsta lilla [...]. Det avskrevs eftersom det inte fanns grund och vi hade alla papper i ordning. Jag är efter detta möte helt säker på att det finns en sanning i dessa rykten om socialtjänsten [...]. Det gäller att hålla sig under radarn, inte sticka ut och följa normer. Annars kommer soc och tar ens barn. - Användare 52a (tråd 2).

Detta speglar det resultat som Nilsson och Landstedt (2022) kommit fram till, användaren har själv en negativ erfarenhet av socialtjänsten och detta verkar ha gjort att användaren satt likhetstecken mellan socialtjänsten och att de inte går att lita på dem. Det kan också konstateras att användaren har konstruerat ett tydligt vi- och dem-tänk där socialtjänsten utgör dem och användaren ett gemensamt vi med alla som delar dennes erfarenhet.

Det finns därmed paralleller som går att dras mellan de diskussioner som ägde rum i trådarna på Flashback och den LVU-kampanj som kunnat ses i det svenska samhället. I Flashback-trådarna var det dock mer förekommande att användarna anslöt sig till höga krav-diskursen, som vänder sig emot de narrativ som sprids inom kampanjen än att de kan ses som en del av kampanjen. Anhängare till kampanjen kunde dock urskiljas i vissa inlägg i lättvindighetsdiskursen, det vill säga användare som tydligt anammat de narrativ som sprids som sanningar i kampanjen. Trådarna kan därför ses som ett intressant exempel på hur kampanjen tolkas och diskuteras i Sverige idag, tre år efter att kampanjen fick sin början.

7. Avslutande diskussion

Inledningvis i denna uppsats presenterades syftet: syftet med studien är att studera hur de narrativ som förekommer inom ramen för LVU-kampanjen diskuteras och konstrueras på internetforum utifrån ett diskursteoretiskt ramverk med grund i begrepp som subjektsposition, antagonism och hegemonisk intervention. Tre frågeställningar presenterades även. Dessa löd:

- Vilka diskurser går att identifiera i trådarna?
- Vilka subjektspositioner antar användarna och vad får det för konsekvenser för deras legitimitet i diskussionen?
- Hur kan man förstå forumdiskussionen om LVU-kampanjen utifrån begreppen antagonism och hegemonisk intervention?

Den första frågeställningen besvarades i analysens första avsnitt. I materialet kunde två olika diskurser identifieras. Den första diskursen som fortsättningsvis benämns som lättvindighetsdiskursen präglades av en misstro till socialtjänsten och dess tjänstemän samt rättssystemet i stort. Antaganden som att socialsekreterare är inkompetenta, utbildade och baserar sina utredningar på lögn var vanligt förekommande. Det fanns även tankar om att barn omhändertas utan grund och att de barn som faktiskt far illa lämnas kvar hos sina biologiska föräldrar. I lättvindighetsdiskursen sågs LVU-kampanjen som en typ av sanning även om inte alla narrativ anammades. Den andra diskursen som senare benämns som höga krav-diskursen kan ses som en motpol till lättvindighetsdiskursen. I denna diskurs finns antaganden om att LVU-lagstiftningen ställer höga krav för att ett omhändertagande ska vara motiverat. I detta antagande finns även föreställningar om att barn därför lämnas för länge hos sina biologiska föräldrar och att det krävs många orosanmälningar innan ett omhändertagande sker. Detta är de två diskurser som identifierats i materialet.

Den andra frågeställningen besvarades i det nästkommande avsnittet. De subjektspositioner som användarna antog var dels att komma med anspråk på att de sitter med kunskap eller insyn i området och att deras åsikt därför ska tillmätas stort värde. En annan subjektsposition som antogs var den i rollen som

faktaauktoriteten, något som sitter med fakta och kunskap och därför kan bidra till diskussionen. Ett exempel på detta var att dra historiska paralleller för att på så sätt visa att kampanjens narrativ stämmer. Om subjektspositionen ska tillmätas det värde som användaren avsåg var dock omdebatterat i diskussionerna. Den sista frågeställning som berörde antagonism och hegemoniska interventioner besvarades i avsnittet efter. Ett tydligt område på det diskursiva fältet där antagonism råder var påståendet om huruvida socialtjänstens arbete styrs av välvilja eller illvilja. De hegemoniska interventionerna som då ägde rum var dels att peka på att det är domstolen som fattar beslut om LVU och inte socialtjänsten, dels att peka på den resursbrist som råder inom socialtjänsten. Ett annat område där antagonism kunde ha funnits men inte fanns var huruvida vissa grupper var mer utsatta än andra och huruvida det fanns goda grunder för det. Avslutningsvis kopplades analysens resonemang till en makronivå.

I analysen framställs diskurserna som två poler som i princip är motsatser och står emot varandra, en fråga man kan ställa sig här om det är så diskussionen ser ut eller om det finns något däremellan som inte finns med i analysen. Diskussionen i trådarna på Flashback var väldigt polariserad och saknade till stor del de nyanser som annars brukar förekomma i vardagliga diskussioner människor emellan. Just detta är eventuellt kännetecknande för just internetforum och kanske Flashback i synnerhet. Detta kan ses både som en brist men också som en fördel för studien. En brist är att en mer nyanserad diskussion kanske hade lett fram till andra teman och kunnat berika analysen om de resonemangen innehöll en mer resonerande ton. Att diskussionen var så pass polariserad bidrog dock eventuellt till att diskussionen var mer konfliktfylld då inläggen kan tolkas som mer provocerande. Dessutom gjorde den polariserade aspekten att diskurserna på ett tydligare sätt kunde utrönas och därmed berikades analysen av detta faktum.

I avsnittet om tidigare forskning lyftes det fram att forskningen visar att det i Sverige generellt finns en hög tilltro till svenska myndigheter men att vissa grupper har lägre tillit (se exempelvis Nilsson och Landstedt, 2022; Daerga et al., 2012; Osman et al., 2016). Som tidigare nämnt är det svårt att utifrån denna studies resultat dra slutsatser kring huruvida användarna som uttryckte mest misstro gentemot socialtjänsten och svenska myndigheter tillhör de grupper som

forskningen visat generellt sett har lägre tillit till socialtjänsten och svenska myndigheter. Däremot visar denna studies resultat att det finns problem gällande tilliten till socialtjänsten, dess tjänstemän och svenska myndigheter där en del individer ser LVU-kampanjens narrativ som en sanning vilket kan leda till de konsekvenser som bland annat Handulle och Vassenden (2021) samt Briar Lawson et al. (2011) tar upp. Det vill säga att föräldrar som egentligen har behov av stöd döljer problem när de upplever en rädsla för socialtjänsten. Den tidigare forskningen visade även att media har en roll i spridandet av narrativ kring socialtjänstens arbete samt allmänhetens syn på socialtjänsten. Medias roll var inte särskilt förekommande i denna studies resultat, men när media togs upp var det snarare även en misstro riktad till vad media skrev om kampanjen.

Ranstorp och Ahlerup (2023) lyfter fram de narrativ som finns i LVU-kampanjen i Sverige och Stang (2018) lyfter narrativ som förekommer i en liknande kampanj i Norge. Många av dessa narrativ återfanns i lättvindighetsdiskursen. Exempelvis narrativ som att socialtjänsten omhändertar barn utan grund, att socialsekreterare saknar relevant kompetens och att socialtjänstens utredningar är bristfälliga. Dock fanns det i Ranstorp och Ahlerups (2023) rapport även narrativ kring att socialtjänsten kidnappar barn och säljer dem till pedofiler. Detta narrativ var inte förekommande i de trådar som utgjorde grunden i analysen, även om det till viss del fanns inlägg som använde ordet kidnappning. Ranstorp och Ahlerup (2023) tog även upp en mängd narrativ kring religion och etnicitet där kampanjförespråkare menar att barn omhändertas som en assimileringstrategi. Detta fanns inte med i trådarna som användes i analysen. Utifrån detta kan slutsatsen dras att de diskussioner som förekommer på Flashback både har likheter och skillnader mot de inlägg som Ranstorp och Ahlerup (2023) samt Stang (2018) har studerat. Detta visar även på vikten av att studera kampanjen på en mängd olika plattformar för att fullt ut kunna förstå den.

7.1 Studiens begränsningar

Som vid all forskning som bedrivs kan den valda forskningsmetoden konsekvenser för resultatet. Det första som kan påverka resultatet är de urvalskriterier som gjorts vid valet av trådar. Det finns en risk att de kriterier som

ställt upp har varit för snäva och att ett bredare urval hade lett till andra resultat. I och med att endast tre trådar valdes ut hade ett större antal eventuellt varit önskvärt för att ta del av en bredare diskussion kring ämnet. Det är dock värt att poängtera att det i alla tre trådar förekom liknande resonemang och vid läsningen av den sista tråden uppkom inga nya teman. Ett annat problem vid all forskning är att det är just forskaren själv som gör de tolkningar som sker i analysen och drar de efterföljande slutsatserna. Det finns därför en risk att forskarens egna föreställningar och värderingar påverkar vilka teman som identifieras och vilka slutsatser som dras samt vilka delar av materialet som väljs ut till analysen. Genom att vara transparent med min egen roll i metodavsnittet samt låtit min handledare och andra studenter ta del av min analys har jag försökt minska denna risk.

Även valet av analysmetod och teori har en inverkan både på resultatet och vad man kan dra för typ av slutsatser. I detta fall var metoden och teorin integrerade då uppsatsen bygger på en diskursanalys. Detta leder till vissa begränsningar. En sådan begränsning är att en diskursanalys tenderar att besvara frågan "hur" snarare än frågan "varför", med andra ord "hur ser diskurserna ut?", "hur ställs diskurserna mot varandra och vad händer då?" snarare än varför diskurserna ser ut som de gör och vilka konsekvenser detta får. Detta kan i och för sig ses som en brist, men det beror också på vad man ämnar att studera. I detta fall visar studien på hur diskussionen om LVU-kampanjen kan se ut på internet och vilka diskurser som råder där samt hur dessa diskursers olika element (subjektspositioner, hegemoni och antagonism) kan förstås vilket också är viktig kunskap för att förstå ett fenomen. Ett alternativ för att göra analysen mer djupgående hade varit att ha en till teori som har ett mer förklarande element och på så sätt försöka besvara "varför". Detta har dock inte gjorts inom ramen för denna studie, men är ett alternativ för framtida forskningsstudier.

7.2 Framtida forskning

Likt vid all annan forskning kan inte heller alla aspekter studeras och det är sant även för denna uppsats. En aspekt som hade varit intressant att studera är dels att göra en komparativ studie mellan diskussioner på internationella forum och

svenska forum för att se om diskurser, antagonism och hegemoniska interventioner är annorlunda samt vilka skillnader och likheter som går att identifiera på forumen. Det hade även varit intressant att göra djupgående intervjuer och observationer av de grupper som ansluter sig till kampanjen och där studera diskurser och narrativ. Som tidigare nämnts hade det även varit intressant med studier som har en annan teoretisk utgångspunkt för att se vilka andra aspekter av fenomenet som är viktiga att lyfta fram. Som tidigare konstaterats är LVU-kampanjen ett relativt nytt och outforskat fenomen som kan inverka både på den samhälleliga synen på socialtjänsten och hur socialtjänsten kan möta utsatta familjer. Det är därför av stor vikt att fortsätta undersöka detta fenomen utifrån flera olika ingångar för att veta vilka åtgärder som kan behövas för att minimera kampanjens negativa inverknings på det svenska samhället.

Referenser

- Ahrne, Göran & Peter Svensson (2015). *Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen*. I: Ahrne, Göran & Peter Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 upplaga. Stockholm: Liber.
- Ayre, Patrick (2001). Child Protection and the Media: Lessons from the Last Three Decades. *British Journal of Social Work* 31(6) s. 887-901.
- Berg, Martin (2015a). *Deltagande netnografi*. I: Ahrne, Göran & Peter Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 upplaga. Stockholm: Liber.
- Berg, Martin (2015b). *Netnografi. Att forska om och med internet*. Lund: Studentlitteratur.
- Berger, Peter L. & Thomas Luckmann (1967). *The social construction of reality. A treatise in the sociology of knowledge*. New York: Anchor Books.
- Bergström, Göran & Kristina Boréus (2018). *Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. I: Bergström, Göran & Kristina Boréus (red.). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4 upplaga. Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, Göran & Linda Ekström (2018) Tre diskursanalytiska inriktningar. I: Göran Bergström & Kristina Boréus (red.). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4 upplaga. Lund: Studentlitteratur.
- Boréus, Kristina (2015). *Diskursanalys*. I: Ahrne, Göran & Peter Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 upplaga. Stockholm: Liber.
- Briar-Lawson, Katherine, Kelly Martinson, Jen Briar-Bonpane, Kathryn Zox (2011). Child welfare, the media, and capacity building. *Journal of Public Child Welfare* 5(2-3) s. 185-199.

Brunnberg, Ellinor (2001). Media och socialt arbete. En explorativ studie av mediareporteringen som påverkansfaktor inom socialtjänsten i Sverige och England. *Nordicom Information* 23(2), s. 31-43.

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 upplaga. Stockholm: Liber.

Daerga, Laila, Per Sjölander, Lars Jacobsson, Anette Edin-Liljegren (2012). The confidence in health care and social services in northern Sweden – A comparison between reindeer-herding Sami and the non-Sami majority population. *Scandinavian journal of Public Health* 40(6) s. 516-522.

Ds 2019:23. *Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet.

Flashback (2023). *Regler*. Tillgänglig: <https://www.flashback.org/regler> [hämtad: 2024-02-20].

Fylkenes, Marte K., Anette C Iversen, Lennart Nygren (2018). Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway. *Child & Family Social Work* 23(2) s. 196-203.

Hacking, Ian (1999). *Social konstruktion av vad?* Stockholm: Thales.

Handulle, Ayan & Anders Vassenden (2021). 'The art of kindergarten drop off': how young Norwegian-Somali parents perform ethnicity to avoid reports to Child Welfare Services. *European Journal of Social Work* 24(3) s. 469- 480.

Holmberg, Sören & Bo Rothstein (2022). *Den svenska tilliten fortsatt hög – men sjunker i utsatta grupper*. I: Ulrika Andersson, Henrik Oscarsson, Björn Rönnerstrand & Nora Theorin (red.). *Du sköra nya värld*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Höglund, Linda & Eva Lindell (2020) *Discourse and discourse analysis. I: Eriksson-Zetterquist, Ulla; Magnus Hansson; Fredrik Nilsson (red.). Theories and Perspectives in Business Administration*. Lund: Studentlitteratur.

Irandoost, Nishtman & Staffan Axelsson (2021). *Större risk att barn med utländsk bakgrund blir tvångsomhändertagna*. Tillgänglig: <https://sverigesradio.se/artikel/tvangsomhandertaganden-nastan-dubbelt-sa-vanligt-bland-utlandsfodda> [hämtad: 2023-02-01].

Jansson, Maja (2024). *Låsta portar, färdig mark. Om socialarbetares syn på hur organisatoriska och strukturella faktorer påverkar socialtjänstens förmåga att bygga tillitsfulla relationer med utsatta grupper i ljuset av LVU-kampanjen*. Göteborg: Institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet.

Juhasz, Ida & Marit Skivenes (2017). The Population's Confidence in the Child Protection System – A Survey Study of England, Finland, Norway and the United States (California). *Social Policy and Administration* 51(7) s. 1330-1347.

Laclau, Ernesto & Chantal Mouffe (2001). *Hegemony and Socialist Strategy. Towards a Radical Democratic Politics*. 2 upplaga. New York: Verso.

Leviner, Pernilla (2014). Child protection under Swedish law – legal duality and uncertainty. *European Journal of Social Work* 17(2) s. 206–220.

Markham, Annette & Elizabeth Buchanan (2012). *Ethical Decision-Making and Internet Research: Recommendations from the AoIR Ethics Working Committee (Version 2.0)*. Tillgänglig: <https://aoir.org/reports/ethics2.pdf> [hämtad: 2024-03-06].

Miskimmon, Alister; Ben O’Loughlin; Laura Roselle (2013). *Strategic Narratives: Communication Power and the New World Order*. London: Routledge.

Nannestad, Peter, Gert Tinggard Svendsen, Peter Thisted Dinesen, Kim Mannemar Sønderskov (2014). Do Institutions or Culture Determine the Level of Social Trust? The natural Experiment of Migration from Non-western to Western Countries. *Journal of Ethnic and migration Studies* 40(4) s. 544-565.

Nilsson, Kristofer & Evelina Landstedt (2022). Public trust of social workers in Sweden: A repeated cross-sectional study. *Journal of Social Work* 22(6) s. 1374-1393.

Osman, Fatumo, Marie Klingberg-Allvin, Renée Flacking, Ulla-Karin Schön (2016). Parenthood in transition – Somali-born parents’ experiences of and needs for parenting support programmes. *BMC International Health and Human Rights* 16(1) s. 1-11.

Poljutov, Igor & Maja Ugglå (2023). “Personer som bär på värderingar som står i diametral motsats till de europeiska idealen” En kritisk diskursanalys av den offentliga debattens diskurs avseende kampanjen med budskapet om att socialtjänsten kidnappar muslimska barn. Lund: Socialhögskolan vid Lunds universitet.

Ranstorp, Magnus & Linda Ahlerup (2023). *LVU-kampanjen. Desinformation, konspirationsteorier, och kopplingarna mellan det inhemska och det internationella i relation till informationspåverkan från icke-statliga aktörer*. Stockholm: Försvarshögskolan.

Rennstam, Jens & David Wästerfors (2015). *Från stoff till studie. Om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Rousseau, Denise M, Sim B Sitkin, Ronald S Burt, Colin Camerer (1998). Introduction to Special Topic Forum: Not so Different after All: A Cross-Discipline View of Trust. *The Academy of Management Review* 23(3) s. 393-404.

Samhällsvetenskapliga fakulteten (2023). *Riktlinjer för behandling av personuppgifter i examensarbeten vid Samhällsvetenskapliga fakulteten*. Lund: Lunds universitet.

Schönfelder, Walter & Sanne Holmgaard (2019). Representations of child welfare services in Norwegian, Danish and German newspapers. *Children and Youth Services Review* 100(2019) s. 89–92.

SFS nr: 1990:52. *Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga*.

SFS nr: 2001:453. *Socialtjänstlag*.

Socialstyrelsen (2023). *Statistik om socialtjänstinsatser till barn och unga 2022*.

Tillgänglig:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2023-9-8737.pdf> [hämtad: 2024-02-13].

Sohlberg Peter; Britt-Marie Sohlberg (2019). *Kunskapens former. Vetenskapsteori, forskningsmetod och forskningsetik*. 4 upplaga. Stockholm: Liber.

Spånberger Weitz, Ylva & Maja Hagström (2022). Barns och ungas uppfattningar om socialtjänsten: Erfarenheter från en riktad undervisningsinsats. *Socialvetenskaplig tidskrift* 29(1) s. 71-90.

Stang, Edda (2018). Resistance and protest against Norwegian Child Welfare Services on Facebook – different perceptions of child-centring. *Nordic Social Work Research* 8(3) s. 273–286

Svensson, Evelina & Linn Ekenberg (2023). *Extremister försöker splittra det svenska samhället: en kritisk diskursanalys om svensk medias framställning av LVU-kampanjen*. Kandidatuppsats. Västerås: Akademin för hälsa och välfärd. Mälardalens universitet.

Sveriges Kommuner och Regioner (2023a). *Familjehemsvård*. Tillgänglig:
<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/barnochunga/placeradebarnochunga/familjehemsvard.1505.html> [hämtad: 2023-02-13].

Sveriges Kommuner och Regioner (2023b). *Hem för vård eller boende (HVB)*. Tillgänglig:
<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/barnochunga/placeradebarnochunga/hemforvardellerboendehvb.9607.html> [hämtad: 2024-02-13].

Unicef (2014a). *Vad är barnkonventionen?* Tillgänglig:
<https://unicef.se/barnkonventionen> [hämtad: 2024-02-27]

Unicef (2014b). *Barnkonventionen*. Tillgänglig:
<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten> [hämtad: 2024-02-20].

Unicef (2020). *Barnkonventionens ställning i Sverige*. Tillgänglig:
<https://unicef.se/barnkonventionen/barnkonventionens-stallning-i-sverige>
[hämtad: 2024-02-27].

Uslaner, Eric M (2008). Where You Stand Depends upon Where your Grandparents sat: The Inheritability of Generalized Trust. *Public Opinion Quarterly* 72(4) s. 725-740.

Vassenden, Anders & Gunn Vedøy (2019). Recurrence, eruptions, and a transnational turn: Three decades of strained relations between migrants to Norway and the Child Welfare Services. *Child and Family Social Work* 24(4) s. 582-591.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Tillgänglig:
file:///C:/Users/holmq/Downloads/God-forskningssed_VR_2017.pdf [hämtad: 2024-03-06].

Vetenskapsrådet (2018). *Etik i forskningen och god forskningssed*. Tillgänglig:
<https://www.vr.se/uppdrag/etik/etik-i-forskningen.html> [hämtad: 2024-03-06].

Winther Jørgensen, Marianne & Louise Phillips (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.